

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Kiszalovics és Társa Településtervező Kft.

5000 Szolnok, Karczag L. út 11. I/11.
Iroda: 5000 Szolnok, Szántó krt. 52. II/5
Tel/fax: 56/343-279

Sz.: 14/2015.

TÖRTEL

KÖZSÉG

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

2017. Január hó

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Aláírólap

**Törtel község településrendezési tervének
Településfejlesztési Konceptió munkarészéhez**

Vezető településtervező:

Kiszalovics Ildikó
TT-1-16-0238
településmérnök, városépítési
városgazdasági szakmérnök

Szolnok, 2016. október hó

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Tartalomjegyzék

Törtel község településfejlesztési koncepciójához

Bevezetés

1. JÖVŐKÉP

- 1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan
- 1.2. A település jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan
- 1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

2. CÉLOK

- 2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok megvalósítása
- 2.2. Részcélok és beavatkozások területei egységének meghatározása
 - 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata
 - 2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATHOZ

- 3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása
- 3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjének és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra
- 3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

- 4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer
- 4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Bevezetés

Törtel község településfejlesztési koncepciója, a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” alapján készül.

A község településfejlesztési koncepciója egy hosszú távra szóló dokumentum, amely kijelöli a település elérendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan. A koncepció meghatározza a település átfogó fejlesztését szolgáló célkitűzéseket, az azokhoz kapcsolódó részcélokat. Továbbá a koncepció meghatározza a településfejlesztés alapelveit. A 2014 - 2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott településfejlesztési terveknek, így a településfejlesztési koncepciónak.

A településfejlesztési koncepció kidolgozását egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzi meg. A koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

A településfejlesztési koncepció egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Törtel község Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történik.

Törtel község önkormányzata a partnerségi egyeztetés alapján a településrendezési terv keretein belül készülő településfejlesztési koncepció társadalmasítása érdekében a helyben telephellyel rendelkező nagyobb vállalkozókat, gazdasági társaságokat közvetlen megkeresés útján értesítette a készülő koncepcióról és fejlesztési szándékaikról, és a jelenleg hatályos településrendezési terv területüket érintő fejlesztésekről kért információt, a fejlesztési elképzelések a településfejlesztési koncepcióba beépítésre kerültek. A település fejlesztési elképzelései többször egyeztetésre kerültek az Önkormányzat külön a településfejlesztési koncepció elkészítése érdekében létrehozott ad-hoc bizottsággal és az önkormányzati képviselőkkel.

A településfejlesztési koncepcióról több alkalommal fórum került megrendezésre a település Képviselő - testülete, és a törteli lakosság részvételével. A fórumon megvitatott fejlesztések, elképzelések, javaslatok a fejlesztési koncepcióba beépítésre kerültek.

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan

Törtel jövőképe egy agrár hagyományokat folytató, korszerű állattartó telepekkel és jelentős mezőgazdasági területekkel rendelkező külső eladásra termelő, a megújuló energiákat használó agrár település, új ipari létesítményekkel, idegenforgalmi szempontból jelentős régészeti emlékekkel, megfelelő intézményrendszerrel és élhető települési környezettel.

A település gazdasági erejét, az élhető település megteremtését korlátozza a munkalehetőségek és a munkaerőt megtartó munkahelyek hiánya.

A településfejlesztés elsődleges céljai közé tartozik a munkahelyek teremtése és megőrzése, a helyben lévő gazdasági vállalkozások fejlesztése, a mezőgazdasággal és állattenyésztéssel

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

foglalkozó vállalkozások fejlesztésének ösztönzése és egyéb munkahelyteremtő vállalkozások letelepedésének támogatása.

Törtel legfontosabb potenciálja a jelentős kiterjedésű legelők hasznosítása, nagy hagyományokkal rendelkező állattartó telepek fejlesztése, korszerűsítése és újabb állattartó telepek létesítése. A versenyképes mezőgazdasági vállalkozások ösztönzése, az agrárszférához kapcsolódó egyéb feldolgozóipar megteremtése, fejlesztése. Továbbá a megtermelt takarmány felhasználása és az állattenyésztéshez kapcsolódó feldolgozó húsipar fejlesztése.

A meglévő táj megőrzése, a kialakított természeti környezet fenntartása is kiemelt feladat, ezen belül pedig a település legjelentősebb természeti értékének a feltörő melegvíznek a hasznosítása, a tanyaturizmus fejlesztése, a természetbarát ökoturizmus megteremtése, mely a település idegenforgalmi vonzerejét növeli.

A gazdasági területek fejlesztése, újabb üzemek létrehozása, az ipari termelés volumenének növelése, újabb munkahelyek teremtése kiemelt feladat.

A település elérendő céljai között szerepel az épített környezet elemeinek, a helyi védelem alá helyezett épületek, építmények védelme, a települési környezet alakítása. Az itt élők számára egy élhető, jó infrastruktúrával rendelkező, rendezett településképű, működő intézményi szolgáltatásokkal rendelkező település megteremtése, működtetése. Kiemelt cél az esélyegyenlőség és a társadalmi szolidaritás biztosítása.

A település jövőképe:

- Térségi szerepkör szempontjából:

A település térségi kapcsolatok szempontjából a 4609. jelű országos mellékúttal Körösetetlenhez, azon keresztül pedig Szolnokhoz, valamint Ceglédhez kapcsolódik. A 4611 jelű országos mellékút Abonnyal és Nagykörössel teremt kapcsolatot. A település jövőképe szempontjából a magasabbrendű koncepciókban szereplő M8 gyorsforgalmi út jelenteni kitörési lehetőséget, mely a külterületet kettészelné és lehajtóval is rendelkezne. Az M8 gyorsforgalmi út az M5 és M4 tervezett gyorsforgalmi utakat kötné össze.

A térségi kapcsolat a közlekedés, a gazdaság, az oktatás és az egészségügy szempontjából lényeges. Közlekedés szempontjából a településnek közvetlen vasúti kapcsolata nincs, legközelebbi vasúti megállóhely Abony város vasútállomása. Gazdaság szempontjából a ceglédi és a kecskeméti nagyobb munkaerő felvevő vállalkozások a nem helyben foglalkoztatott munkaerő nagy részét alkalmazzák és a település jövőképe szempontjából Kecskemét fejlesztése húzóerőként hat. Oktatás tekintetében az abonyi és ceglédi középfokú oktatási intézmények meghatározók, azonban többen a szolnoki középiskolákat veszik igénybe. Az egészségügyi középfokú ellátás (szakorvosi ellátás) és a kórházi ellátás, valamint az orvosi ügyelet is Cegléden biztosított. Közigazgatásilag a Ceglédi Járási intézmények biztosítják a hatósági feladatok egy részét, mely közelmúltban átalakított rendszer tovább fejlődik és a későbbiekben még inkább a járási hivatalok látják el a járás településeinek közigazgatási feladatait.

Térségi szerepkör szempontjából a környező településekkel történő együttműködés szorgalmazása, ezen belül turisztikai együttműködés a környék településeinek (Cegléd, Abony) turisztikai attrakcióinak kiegészítése, a turisztikai kínálat színesebbé tétele a cél. Kulturális együttműködés szempontjából a szomszédos településekkel közös rendezvénysorozatok szervezése, többhelyszínes kulturális események szervezése bővítheti a turisztikai kínálatot.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

- **Gazdaság szempontjából:**

A település potenciálisan legnagyobb gazdaságfejlesztési lehetősége és kitörési pontja a mezőgazdaság, állattenyésztés, és az ipar fejlesztése. A településen kisebb gazdasági telephelyek, üzemek letelepülő vállalkozások húzóerővel hatnak a gazdaság fejlesztésére.

Gazdasági szempontból meghatározóak a nagy múlttal rendelkező, működő állattenyésztő telepek, a szarvasmarha, sertés és juh állomány telepei található meg a jelentős kiterjedésű külterületen. A meglévő, működő telepek fejlesztése mellett új állattartó telepek létrehozását is szorgalmazni kell a helyben megtermelt takarmányfélékre és a jelentős legelőterületekre alapozva.

A település elsődleges feladata a gazdaságfejlesztéssel együtt a munkahelyteremtés. Mely egyrészt a helyben meglévő elsősorban mezőgazdasághoz kötődő telepek fejlesztéseikkel munkahelyteremtésével, másrészt az újonnan letelepülő vállalkozások munkahely teremtésével biztosíthatók.

- **Társadalmi szempontból:**

A település célja a lakosságmegtartás, mely elsődlegesen az elvándorlás visszaszorítását, és a születések számának növelését jelenti. Elérhető a helyi munkahelyteremtéssel, a helyben foglalkoztatottak számának növelésével, és helyi lakókörnyezet fejlesztésével. A helyben maradáshoz a szociális védőháló is erősítheti a családgondozással, az idősek megfelelő ellátásával, továbbá a felnövekvő nemzedék megfelelő oktatási intézményekben történő elhelyezésével. A rendezett, kulturált településkép, megfelelő településközponttal is hozzájárulhat a település fejlesztéséhez, a népességmegtartáshoz. Hozzá tartozik az identitástudat növelése, mely jelenti a helyi hagyományok őrzését és a kulturális hagyományok ápolását.

- **Táji, természeti szempontból:**

Törtel legnagyobb természeti értéke a jelentős kiterjedésű külterülete, termálkúttal, meglévő tanösvénnyel és igen nagy történelmi múlttal, melyet a jelentős számú régészeti lelőhely és a kunhalmok is bizonyítanak. A külterület védett növény és állatvilága megőrzését hosszútávon biztosítani kell. Lehetőség szerint meg kell ismertetni a védett állat és növényfajokat és a természetközeli turizmust is támogatni kell. A településen meglévő tanösvényt tovább kell fejleszteni, előtérbe kell helyezni a tanyai turizmust. Fel kell készülni a klímaváltozás hatásainak megakadályozására, ennek érdekében vissza kell szorítani a gépjármű használatot, és a fűtés környezetkímélő módjait kell választani, továbbá a napelemes energiahasználatot el kell preferálni mind az intézményeknél, mind a magántulajdonú épületeknél.

- **Épített környezeti szempontból:**

A település helyi művi értékének védelem alá helyezésével és pályázatok révén a közintézmények és lakóingatlanok értékörző felújítása. A települési arculat megőrzése, a településközpont rehabilitációja, megújítása. A település központi részén intenzív zöldfelülettel integrált közösségi, szolgáltató és rendezvénytérrel a település intézményeinek összekapcsolása. A település építészeti és infrastrukturális felújítása, korszerűsítése. A település jelentős zöldfelületeit egységes kertészeti tervek alapján kell felújítani és fenntartani így biztosítva a települési zöldfolyosó kialakítását.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Törtel jövőképe az elkövetkezendő 20 évben:

- A lakosság számára jövőbeni megélhetési perspektíva biztosított, munkalehetőség van a településen és a szűkebb környezetben.
- A tartós munkanélküliek számára is kínálnak a munkavállalásból származó megélhetési perspektívát.
- A lakosság száma növekszik, az elvándorlás megáll.
- A lakosság korösszetétele javul, a felnövekvő generáció jelentős számot képvisel
- Magas színvonalú lakókörnyezet alakul ki a település történelmi hagyományaira építve és a kulturális, táji értékek fenntartható hasznosításával.
- A településközpont rehabilitációja megtörténik, a zöldfelületek revitalizációja megvalósul.
- Megvalósul az M8 gyorsforgalmi út
- Logisztikai központ alakul ki az autópálya mellett
- Fellendül a tanyai turizmus
- A termálkútra épített idegenforgalmi fejlesztés megvalósul
- A tanösvény megvalósul
- Átadják a Hun áldozati üst emlékhelyet
- A település belterületének mélyfekvésű részén jóléti tó és szabadidős terület alakul ki
- A sportpálya mögött megvalósul a szabadidőpark különböző élményelemekkel
- Az orvosi rendelők felújítása megtörténik
- Új közterületi parkolók épülnek
- Az utak felújítása befejeződik
- Járdák és kerékpárutak épülnek
- A főtér rekonstrukciója megtörténik
- Az oktatás színvonala növekszik, a településen különböző képzési formák valósulnak meg, biztosítottá válik az egy életen át tartó tanulás programja.
- A közintézmények, lakóépületek energiatakarékos szempontoknak való megújítása megtörtént, a közintézmények energiaellátása részben megújuló energiaforrások felhasználásával történik, míg az ingatlan felújítások pályázatok révén folyamatosak.
- A település önfenntartási törekvései megvalósulnak, az energiahordozók kiváltása megtörténik, az élelmiszer helyben történő megtermelése és feldolgozása biztosított.
- Új ipari létesítmények jönnek létre, melyek környezetbarát technológiákat alkalmaznak.
- A külterületi állattartó telepek működnek, telephelyen belül minőségi fejlesztést végeznek
- Újabb, korszerű állattartó telepek valósulnak meg
- A település teljes területén térfigyelő kamerarendszer működik, mely által a közbiztonság javul
- Új, korszerű játszóterek valósulnak meg
- Az idősek számára jelzőrendszeres segélyhívás működik
- Új bentlakásos idősotthon épül
- Megvalósul az idősek napközbeni ellátását biztosító intézmény
- Kerékpáros közlekedés fejlesztése új kerékpárutak létesítésével megvalósul
- Megvalósul a kávéház
- A polgármesteri hivatal új, korszerű épületbe költözik
- Megvalósul a Törtel belterületét elkerülő tranzitút
- Működik az új bölcsőde

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

- Megújuló energiahasznosítási területek jönnek létre
- Energetikai korszerűsítések valósulnak meg
- A régi „Vízjárás” iskola értékörző felújítása megvalósul és az épület új funkciót kap

1.2. A település jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Törtel község Pest megye Ceglédi járásának keleti részén, a Cegléd-Vezseny és Nagykőrös-Abony közötti műutak kereszteződésénél fekszik. Területét Cegléd város, Abony nagyközség, Körösetetlen, Jászkarajenő, Kocsér községek, Nagykőrös város és Nyársapát község határolják. Távolsága Budapesttől 87 km, Ceglédtől 11,9 km, Abonytól 9,9 km és Nagyköröstől 14,5 km. 1

A község területe 1950-ig 9.876 kh 1025 négyszögöl, azaz 5.648 ha volt. 1950. évben csatolták Törtelhez Nagyköröstől Nyilas és Besnyő határrészeket 4.712 kh 1468 négyszögöl, azaz 2.748 ha területtel. Így alakult ki a község jelenlegi 14.589 kh 0893 négyszögöl, vagyis 8.396 ha nagyságú területe

A település igazgatási területének szomszédai:

- Északon, észak - nyugaton: Abony, Cegléd
- Keleten: Körösetetlen
- Dél- keleten: Jászkarajenő
- Délen: Kocsér, Nagykőrös
- Nyugaton: Nyársapát

Elhelyezkedése térkép

(forrás: Google Maps)

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Törtel a Pilis - Alpár - Homokhát nevű kistájon helyezkedik el.

A település jövőképe a megyei fejlesztési dokumentumokkal összhangban áll.

A Parlament 2013. decemberében elfogadta az új Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK).

Az Országos Területfejlesztési Konceptióval összhangban elkészült és jóváhagyásra került Pest Megye Területfejlesztési Konceptiója.

Törtel község Pest megye délkeleti részén, a Homokhátság területén helyezkedik el. A PMTK dokumentumból a településre és környékére vonatkozó fejlesztési elképzelések, megállapítások **Pest Megye Területfejlesztési Konceptiójából**:

Általános megállapítások:

A Budapesti Metropolisztérben, így Pest megye számára is kedvező folyamatnak tekinthető a közép-európai kohézió és gazdasági együttműködés erősödése; amely lehetőséget nyújt a metropoliszrégióknak a Kárpát-medencei térségre, más módon a Dunai Régióra, vagy Kelet-Közép-Európa egészére kiterjedő kulturális, felsőoktatási, innovációs és szolgáltató központi szerepek betöltésére.

Pest megye helyzetértékelése alapján sajátos versenyelőnyökkel és értékes adottságokkal rendelkezik. Ilyen például a magas minőségű szolgáltatást nyújtó, valamint megbízható és kiszámítható kapcsolati, elérhetőségi, közlekedési feltételek, illetve a feltételeket hordozó multimodális (közúti, vasúti, hajózási kapcsolódást biztosító) infrastruktúra nagy részének megléte, a versenyképes kistérségek és a kutatásfejlesztés koncentrációja, a kistérségi határokon átnyúló, városhálózatokra épülő valódi regionális innovációs rendszer – a megfelelő mérethatékonyság – amely alapvető jelentőséggel bíró versenyképességi tényezőnek tekinthető.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió kiemelt jelentőségűnek tartja Magyarország jövője szempontjából a nagytérségi központ csomóponti szerepkör erősítését; a makro-régiós kapcsolati, logisztikai szerep felvállalásával pedig hangsúlyozza a Budapest, Pest megye és „csapágyvárosok” alkotta metropolisz erősítésének szükségét.

Amint a válságból kifelé tartva immár kezd láthatóvá válni: a tőke szerepe átértékelődik, a humán tőke felértékelődik, ismét fontossá válik az alkotó ember. A kilábalás önszerveződő kis és középvállalkozások által történhet meg. Ez igényli új együttműködési, társas formák kialakulását, szövetkezések, csoportosulások stb. létrejöttét, létrehozását. Ehhez az állami-kormányzati szerep megváltozása szükséges, hogy az eddig jellemzően intervenciós, beavatkozó irányítás helyébe az orientáló-ösztönző szereppel bíró irányítás lépjen

Pest megye területfejlesztési koncepciójának alapvetése, hogy Pest megye és a metropolisztérség fejlesztésének általános célja a versenyképesség erősítése. A koncepció fogalomhasználatában azonban a versenyképesség nem csak azt fejezi ki, hogy a megye gazdasága, illetve az itt működő vállalkozások milyen teljesítményt mutatnak fel más térségekhez, országokhoz mérten; hanem azt is, hogy az üzleti és a tágabban vett lakókörnyezet, az itt élő emberek alkotó ereje és a közösségek együttműködései milyen mértékben támogatják a megye (és a metropolisztérség) kiegyensúlyozott fejlődését.

Az itt található értékek s az itt élő emberek tehetsége a megye legfontosabb megkülönböztető erővel bíró tulajdonságai közé tartoznak; a kultúra helyi, sajátos jellemzői kimutathatóak a

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

települések, a gazdaság és a közintézmények működésében, beleértve nem csak a közművelődés, de az oktatás intézményeit is.

Az elkövetkező évtizedben várhatóan még inkább felértékelődik a kultúra szerepe, a kulturális javak és értékek megőrzésének jelentősége

A területfejlesztés számára a kultúra persze nem csak érték, örökség és közös nyelv; hanem egy sokszínű szolgáltató szektor (kreatív ipar, kulturális ipar), illetve intézményrendszer (közművelődési intézmények, könyvtárak és múzeumok), valamint turisztikai vonzerővel bíró események (fesztiválok és egyéb programok) sorozata. A kulturális javakban (könyvtári és múzeumi gyűjteményekben) rejlő értékek és azok továbbgondolása révén csökkenthetők a társadalmi különbségek, az oktatást támogató kulturális programok és nem formális tanulási, képzési alkalmak révén növelhető a gyermekek és fiatalok társadalmi integrációja és aktivitása. A kompetenciafejlesztés révén a könyvtárak a tanulás és a nem formális képzés központjaivá válhatnak.

Pest megye számára a kultúra különös jelentőséggel bír, mert a jövőben vonzó, szerethető hely kíván lenni széles rétegek számára, ahol a közösségi terek és a közös ügyek fontosak az itt élő embereknek; sőt, jövőbeni versenyképességét határozza meg az, hogy milyen életminőséget nyújt azok számára, akik anyagi helyzetüktől függetlenül is igénylik a kulturális szolgáltatásokat, értékeket, eseményeket, a sokszínűséget, az élhető, emberi léptékű környezetet.

Pest megye fejlődését jelentős mértékben meghatározza a kistérségeken, megyehatárokon átnyúló kapcsolatrendszer, ez jelenti endogén növekedésének egyik motorját, s ez jelenti egyik fontos vonzerejét az elérhető erőforrások, különösen a szakképzett munkaerő mellett.

A metropolisztérség, és azon belül Pest megye elsősorú területfejlesztési prioritása a kiemelkedően jó életminőséget biztosító környezet megteremtése. Európai szinten versenyképes metropoliszrégió csupán a vonzó élettér, természeti-, épített- és társadalmi-gazdasági környezetben jön létre.

Pest megye jövőjének szempontjából az egyik legfontosabb tényező az emberi erőforrások minősége.

A legszükségesebb erőforrás a kiváló termőföld, amely ugyan arányaiban nem éri el a tradicionális agrármezők átlagot meghaladó minőségű földterületeinek mennyiségét, de mégis jelentősnek és jó minőségűnek mondhatók.

Valóban megoldásra vár viszont a közlekedési hálózatok sugaras (Budapest központú) szerkezetének átalakítása a harántoló viszonylatok kialakításával, felújításával és előtérbe helyezésével. A kapcsolatok ilyen irányú átalakítása a térszerkezetre rendkívül kedvező hatást gyakorolhat és Pest megye további fejlődésének kulcsát jelenthetik.

Sok szó esett már az agglomeráció és azon túli területek különbözőségéről, ezért néhány gondolatban bemutatjuk a legjellemzőbb hátrányokat:

A népesség összetételének (korosztályok, képzettség, aktivitás) tekintetében kimutatható hátrányban van az Ipoly-mente, Aszód és Nagykáta kistérsége. Átlag alatti vállalkozásűrűség jellemzi a Szobi, Nagykátai, Ceglédi, Aszódi, Monori, Gyáli, Dabasi kistérségeket. Ezekben a kistérségekben magasabb a mezőgazdaság, ipar és építőipar aránya, alacsonyabb a szolgáltató szektor aránya. Különösen Cegléd, Nagykörös, Abony térségére jellemző a hagyományos mezőgazdaság és élelmiszeripar útkeresése. Mivel ezek a térségek Pest megyén belül nem megfelelő közlekedési kapcsolattal rendelkeznek, ezért elmaradtak a külföldi működő tőke beruházások is. A legkedvezőtlenebb közlekedési kapcsolatok az Ipoly mentét jellemzik, de a centrum elérhetősége gondot jelent a Ráckevei és Nagykátai kistérségben is. A hátrányos térségekkel kapcsolatban általánosságban kijelenthető, hogy a munkaerő jelentős része alacsonyan iskolázott, vagy elavult képzettséggel rendelkezik. Ezt a folyamatot erősíti,

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

hogy a mivel a piacképes képzettséggel rendelkezők elvándorolnak a településekről, tovább csökken az aktív keresőképes lakosság aránya. A folyamat a települések demográfiai megújuló képességének esélyét is visszaveti.

Pest Megye Önkormányzata tudatában van az agglomeráció és attól távolabbi területeinek fejlettségbeli eltérésének és álláspontja szerint, a forráshoz jutás szempontjából továbbra is önálló régió megteremtése lenne a valódi megoldás a megye számára, azonban a 2014-2020 ciklusra való felkészülést azokkal az eszközökkel szükséges megtenni, melyek a jelenlegi szabályozás alapján elérhetők és felhasználhatók. Pest megye a bemutatott hatások tompítására, a kevésbé fejlett térségeinek felzárkóztatására több fronton harcolva próbál forrásokat előteremteni.

Pest Megye Önkormányzata el kívánja érni, hogy Magyarország Kormánya az agglomeráción kívüli térséget nyilvánítsa egységesen szabad vállalkozási zónává, vagy más módon kezelje kiemelten támogatott gazdasági övezetként. A fejlődésben lemaradó térségekben lévő településeken megvalósuló fejlesztések így az uniós forrásokon felül plusz adókedvezményekben és fejlesztési támogatásokban részesülhetnek.

Pest megye jövőképe 2030

A jelen koncepcióban megfogalmazott jövőképünk, fő célkitűzésünk, az „Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye”

- Pest megye szerves és alkotó módon része a Budapest, valamint a hazai „csapágyvárosok”, a kapcsolódó megye (és ország) határon túli területek alkotta metropolisztérségnek

- A metropolisztérség versenyképessége az itt élő emberek tudásán, szorgalmán és kreativitásán, az itt tevékenykedő közösségek együttműködésén, valamint a térség vállalkozásai és a rendelkezésre álló természeti és kulturális háttér által megalapozott – sokszínű, innovatív és dinamikus fejlődő – üzleti környezetén alapszik.

- Pest megye aktív résztvevője a metropolisztérség dinamikus és kiegyensúlyozott fejlődésének. A megyén belüli térségek megkülönböztető erővel bíró technológiai és gazdasági profillal rendelkeznek; a gazdasági és intézményi városközpontok fejlett vállalkozási övezetet, hatékonyan összekapcsolódó városhálózatot alkotnak.

- Gazdasága kiegyensúlyozott; urbánus és vidéki térségeiben is több lábon áll. Hatékonyan kihasználja a helyi adottságokra alapozható, valamint a főváros közelségéből adódó lehetőségeket; biztosítva így a kiterjedt foglalkoztatást, valamint a jövedelmek növekedését. A városhálózat erősíti a gazdaság sokféleségét és elősegíti a kis- és közepes vállalatok fejlődését, így a gazdaság gyorsan és rugalmasan alkalmazkodik a külső környezet kihívásaihoz, valamint a társadalmi, technológiai változásokhoz.

- A társadalomban, a közösségek életében – integritásában – fontos szerepet tölt be a helyi identitás, a helyi gazdaság és a közösségi innováció erősítésén alapuló értékteremtés; amely hozzájárul az életszínvonal emelkedéséhez, valamint a szolgáltatások minőségének folyamatos javításához. A gazdasági fejlődésnek és a közösségek megerősödésének köszönhetően Pest megye elmaradottabb térségeire, településeire is kiterjedően csökkennek a területi és társadalmi különbségek, az oktatás, a munkahelyteremtés eszközeinek, valamint a közösségi alapú innovációknak köszönhetően a hátrányos helyzetű rétegek eredményesen kapcsolódnak be a társadalom és a gazdaság vérkeringésébe.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

- Pest megyét kiegyensúlyozott és decentralizált közlekedési infrastruktúra, valamint magas minőséget és megbízható elérhetőséget nyújtó szolgáltatások kapcsolják a világhoz

-A térség fejlesztésében érintett köz- és magánszereplők a közösség érdekeit és a fenntarthatósági szempontokat is figyelembe vevő partneri együttműködésének köszönhetően a megye térszerkezete nemcsak az európai léptékben is versenyképes gazdasági struktúra kialakításának, hanem a természeti környezet megőrzésének, vonzó- és élhető települési lakókörnyezet kialakításának is kiváló kereteket nyújt.

Pest megye fejlesztéspolitikájának Törtelt és környezetét érintő elemei:

- Pest megye a források szűkösségére figyelemmel elsősorban a meglévő értékek jobb felhasználására, a hatékonyabb és takarékosabb használatra helyezi a hangsúlyt.
- Pest megye ösztönözni kívánja a rugalmas, alkalmazkodó képes, önszerveződő kis- és középvállalkozások létrejöttét, jobb teljesebb működése feltételeinek megteremtését.
- Pest megye fontosnak tartja, és ezért támogatja a területfejlesztés térségi és helyi érdekeltjeivel, a szomszédos térségek vezetőivel, döntéshozóival történő együttműködések, partnerségek megteremtését.
- Pest megye fontosnak tartja és aktívan segíti a befektetés ösztönzést, a telephely kiválasztást menedzseli, azok ügyeit hatékonyan intézi.
- Pest megye elkötelezett a fenntartható fejlődés megvalósítása mellett, ösztönzi a helyi adottságokon alapuló megújuló-energia hasznosítást, megóvja természeti környezetét, és kiegyensúlyozott térszerkezet, valamint jó minőségű települési környezet kialakítására törekszik.
- Pest megye családbarát megyeként minden eszközzel segíti a családok gazdasági-társadalmi megerősítését, ösztönzi a gyermekvállalást, támogatja a gyermeknevelést.
- Pest megye kiemelt figyelmet fordít a fejlődésben lemaradó, hátrányos helyzetű térségei társadalmi-gazdasági felzárkóztatására.

Pest megye területfejlesztési koncepciójának átfogó célkitűzései:

- Társadalmi megújulás – testben és lélekben egészséges, önmaga sorsáért felelős egyén, együttműködés a közösségek, valamint az egyén és közösségek között

- Gazdaság dinamizálása; az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve

-Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása; a lokális és makrotérségi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet

-A Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Homokhátság térségének komplex fejlesztése: Pest megye két összetett fejlesztési programot kíván megvalósítani, melyek

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

komplexitásuknál fogva nem sorolhatók be önállóan egy átfogó cél alá sem. Nem nevezhetjük őket horizontális célnak sem, hanem inkább olyan stratégiai célnak, amelyik mindhárom átfogó célból tartalmaz egy vagy több részletet. Mindkét esetben országos célokhoz kapcsolódva, de Pest megye területére vetítve és a helyzetfeltárásban felismert megye specifikus célokra szűkítve kívánjuk alkalmazni a Duna stratégiát és a Homokhátság fejlesztését is.

-Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása

-Homokhátság térségének komplex fejlesztése

A Megye fejlesztésének horizontális céljai Törtel tekintetében:

- A területi különbségek kiegyenlítése, az értékteremtés – a kulturális, intézményi, közösségi, a gazdasági aktivitás – decentralizációja.

-A munka világából kiszoruló, az inaktívok számának csökkentése

-A munkanélküliségben eltöltött átlagos idő csökkentése, a foglalkoztatási lehetőségek, a munkahelyek minőségének, valamint összetételének javítása; a munkában állók képzésének erősítése.

- Az esélyegyenlőség megteremtése a foglalkoztatásban - a szabályozás, helyi legjobb gyakorlatok, a társadalmi felelősségvállalás eszközeivel – különös tekintettel a hátrányos helyzetű rétegek sajátos igényeire

-A leszakadó társadalmi rétegek egészségügyi ellátásának megoldása.

-A rendelkezésre álló erőforrások és a fogyasztás egyensúlyának megteremtése.

-A környezet takarékosabb használata, az „ökológiai lábnyom” csökkentése.

-A gazdaság és a helyi közösségek nagyobb sokfélesége, a megújuló erőforrások növekvő, és sokrétű felhasználása; a lokális, illetve egyedi megoldások, innovációk adaptív térnyerésének elősegítése.

-Beruházások és befektetések orientációja, az értékteremtés új lehetőségeinek feltárása, „zöld marketing” (márkaérték, védjegy, társadalmi felelősségvállalás) erősítése.

-A szemléletváltás és a környezettudatosság növelésének elősegítése a társadalom széles rétegeiben.

-A helyi identitás fejlesztését támogató eszközök, tartalmak és programelemek támogatása.

-A helyi értékek, kulturális és gazdasági teljesítmények nyomon követése és megjelenítése.

-A turizmusmarketing, az örökségvédelem és marketing, valamint a vállalkozásfejlesztés, a befektetés-ösztönzés és az innováció területi összehangolása, az identitás erősítését szolgáló eszközök kiemelt támogatása;

-A természeti értékek, nyersanyagok, energiaforrások hatékony és takarékos használata.

-A kulturális értékek, az emberi értékteremtő képesség lehető legteljesebb hasznosítása

- Az energiafelhasználás jelentős mértékű csökkentése

- Kedvező táji adottságok megőrzése, a tájszerkezet és karakter kedvezőtlen irányú változásának lassítása, megállítása. Táji örökség (egyedi tájértékek és kedvező tájkarakter elemek) megőrzése.

- Természetes és természet közeli élőhelyek megőrzése. Működőképes ökológiai rendszerek, zöld infrastruktúrák fennmaradásának és fejlesztésének biztosítása, tájidegen, inváziós fajok terjedésének visszaszorítása. Fényszennyezés csökkentése közvilágítás korszerűsítéssel, energiatakarékos, fényszennyezés-mentes technikai megoldások alkalmazásával

- Ökológiai viszonyoknak megfelelő, honos fajok alkalmazása a fejlesztések során.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

- Zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, zöldterületek növelése, és minőségének javítása
- Ökoturizmus, nemzeti parki turizmus fejlesztése, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése
- Kedvező tájkaraktert őrző termelés, kereskedelem és egyéb szolgáltatások erősítése. Építmények és létesítmények tájba illesztése. Tájsebek rehabilitálása, rekultivációja.
- Szántóföldi művelés nagy, összefüggő tábláin a mozaikosság kialakítása, meglévő mezsgyék, fasorok megőrzése, újak telepítése.
- A régészeti örökség megóvása és fejlesztése,
- A táji örökség védelme és fenntartható fejlesztése.
- A műemléki örökség megóvása és hasznosítása
- Az épített környezet nem védett, de a helyi karaktert biztosító együtteseinek megőrzése.

ÁTFOGÓ CÉL: TÁRSADALMI MEGÚJULÁS testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek

Stratégiai cél: A szociális és közbiztonság megerősítése, a közösségek megújítása, a családi értékek előtérbe helyezése, „családbarát” megye, a társadalmi bizalom erősítése:

- Szociális biztonság
- Közbiztonság, vagyonbiztonság, közlekedésbiztonság

Stratégiai cél: Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső intézményfejlesztése, menedzsment szervezet- nek felállítása

Stratégiai cél: Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és a prevencióra

A sport fejlesztésének megyei célkitűzései

Stratégiai cél: Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi és helyi identitás erősítése

ÁTFOGÓ CÉL: GAZDASÁG DINAMIZÁLÁSA az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve

Stratégiai cél: A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitá- sának erősítése; több lábon álló gazdaság; a technológia és tudás intenzív, valamint a foglalkoztatást erősítő hagyományos ágazatok kiegyensúlyozott fejlesztése.

A gazdaságfejlesztés területi célkitűzései:

- A kis- és középvállalkozások a szerepének növelése a foglalkoztatásban és a hozzáadott érték termelésében
- A helyi gazdaság erősítése
- Befektetés-ösztönzés
- A foglalkoztatás bővítése

A gazdaságfejlesztés ágazati célkitűzései:

- Járműgyártás
- Elektronikai iparágak, híradástechnika

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

- Mezőgazdaság és élelmiszeripar
- Erdőgazdaság
- Turizmus
- Egészségipar
- Építő- és építőanyag ipar
- Kereskedelem

Stratégiai cél: Gazdasági húzóterseink innovációs teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése.

Stratégiai cél: Makroregionális logisztikai funkciók és a rászervezhető értékteremtő képesség erősítése kiemelten az M0 mentén a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér térségében.

Stratégiai cél: A fejlődésben elmaradott Szobi és Nagykátai illetve a lemaradó Aszódi, Ceglédi és Ráckevei térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása:

Pest megye összetettségéből adódóan, a fejlett és jó adottságokkal, lehetőségekkel rendelkező, döntően a főváros közeli, agglomerációs térségek mellett a megyében számos, a megye északi-, keleti- és déli peremvidékén elhelyezkedő térség ugyanolyan problémákkal küzd, mint az ország más, fejlődésben lemaradó területei. Ezekben a térségekben él a megye lakosságának mintegy egyharmada, több mint 400 ezer fő, ez pedig egy átlagos magyar megye lakosságának felel meg. A hagyományos térségi szerepek megváltozása, és különösen az elmúlt évek gazdasági folyamatai alapvető kihívás elé állították a megye egyes térségei településeit és közösségeiket. Az ipari tevékenységek és a helyi gazdaság leépülése, a helyi vásárlóerő csökkenése – a perspektíva bizonytalansága olyan változások, amelyek miatt a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatásához – a területfejlesztés korrekciója mellett – a térségi szerepek, pozíciók, fejlődési lehetőségek újragondolására is szükség van. Fentiek miatt fontosnak tartjuk, hogy a további lemaradás megállítására programokat indítsunk ezen körzetekben, azok gazdasági-társadalmi hátrányos helyzetének javítása érdekében. Mindezt olyan körülmények között kell megtennünk, hogy a fejlett régióhoz való tartozás miatt a rendelkezésre álló források jóval szűkösebben állnak rendelkezésre, mint a hasonló helyzetű, de konvergencia régiókhoz tartozó térségek esetében.

Növekedés és foglalkoztatás a leszakadó térségekben:

Ezekben a térségekben általában jellemző a fizikai és az üzleti infrastruktúra hiányossága, a gazdaság szerkezeti problémái (a vállalkozások alacsony száma, a nagyfoglalkoztatók hiánya, a termelő és szolgáltató cégek klaszteresedésének elmaradása), valamint az agrárium és az élelmiszeripar termelésének jelentős csökkenése. Jelenleg a növekedés és a munkahelyteremtés több feltétele is hiányzik. Erősségnek tekinthető, a Szobi kistérség kivételével, a humán infrastruktúra viszonylagos fejlettsége, illetve az egyelőre még kedvezőnek mondható demográfia, és a közösségek viszonylagos integritása.

Az érintett térségekben alapvető cél a gazdaság és a növekedés beindítása, amelynek sajátos feltételeit meg kell teremteni – különös tekintettel a helyi gazdaság, egyes ágazati célok, a közösségek szerepének megerősítése és a befektetés-ösztönzés célkitűzéseire, valamint a fizika infrastruktúrafejlesztésére. Sajátos feladatot jelent a vállalkozások fejlesztése, a tudatosabb inkubáció és telephelyfejlesztés, az ipari parkok helyzetének és szerepének újragondolása, a nagyfoglalkoztatók letelepítése és megtartása, a kistérségek adottságainak megfelelő szakképzés és felnőttképzés minőségi újjászervezése, a térség márkaépítését, valamint pozíciószerzését támogató marketingtevékenység kiemelt felkarolását, a helyi

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

identitás erősítését – a helyi közösségi alapú kezdeményezésekkel, a partnerség elvével összhangban.

Fentiek értelmében Pest megye fejlesztésének kiemelt célja a hátrányos helyzetű, leszakadó Szobi, és Nagykátai, valamint a fejlődésében elakadt Ceglédi, Aszódi és Ráckevei térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása, új munkahelyek teremtése, a foglalkoztatás növelése. Cél a gazdasági aktivitás belső erőforrásokra és egyedi adottságokra alapozott sokszínűségének növelése, a metropolisz népességének, illetve a szűkebb környezetüknek nyújtott rekreációs, kulturális és egészségügyi szolgáltatások bővítése, az előzményekből, a korábbi termelési kultúrából következő, de stabilabb értékláncbeli pozíciókkal bíró ipari, feldolgozóipari tevékenységek letelepítése.

Cél a térségi versenyképesség erősítése, az „elrugaszkodáshoz” szükséges technológiai és innovációs kompetenciák, illetve mérethatékonyság megteremtése, az induló és a növekvő vállalkozások inkubációja. A térségek bekapcsolása a metropolisz városhálózatába, a nemzetgazdaság és a makrorégió gazdasági vérkeringésébe, a piacra jutás feltételeinek javítása, csatornáinak bővítése, piaci pozíciót erősítő integráció és stratégiai partnerségek létrehozása. A Dél-Pest megyei térségben pedig cél a Homokhátság problémáinak Bács-Kiskun megyével közösen történő komplex kezelése.

Térségi specializáció Pest megye hátrányos és leszakadó térségeiben

Dél-Pest megye Cegléd – Nagykőrös térségében az elmúlt évtizedekben az Albertirsa – Cegléd – Nagykőrös városok közötti tanyás térségek számítottak „kedvezőtlen adottságúnak”. A legutóbbi évek változásai, a térségi foglalkoztatásban jelentős szerepet játszó vállalkozások eltűnése, a feldolgozóipar leépülése a helyi gazdaságok megújulásának elmaradása miatt olyan helyzet alakult ki, amely miatt a térség egésze – Pest megye déli határmenti térsége – átfogó és a szomszédos megyék térségeivel összehangolt fejlesztésre szorul. Operatív célok a) Gazdasági szerkezet megújítása

- A térség ökológiai rendszerhez igazodó, egyedi, versenyképes és fenntartható gazdasági és turisztikai struktúrák kialakítása.
- Térségi adottságokra épülő ipari struktúra fejlesztése:
 - vállalkozási övezet és ipari parkok fejlesztése;
 - helyi termékvertikumok kialakítása;
 - a környezetipar fejlesztése elsősorban a megújuló energiaforrások széles körű kihasználására és hasznosítására építve;
 - új, speciális beszállítói kapacitások kiépítése a kecskeméti jármű- ipari klaszterhez kapcsolódóan elsősorban Nagykőrös térségében;
 - egészségipar fejlesztése a ceglédi kórház bázisán a kedvező gyógyvízi adottságok kihasználására;
 - kis- és középvállalkozások szerepének növelése.
- Integrált Területi Beruházási övezet (ITI) potenciális kialakítása Jász -Nagykun-Szolnok és Bács-Kiskun megyékkel.
- A meglévő (vasútra alapuló) logisztikai potenciál kihasználása Cegléden, távlatban pedig a Budapestet elkerülő VO teherszállító vasútvonal, illetve az M8 autópálya kiépítésével erőteljesen megnövekvő gazdasági és logisztikai potenciál összehangolt kihasználása.
- Környezeti adottságoknak megfelelő tájgazdálkodás kialakítása a gödöllői Szent István Egyetem, illetve a tápiószelei Növényi Diverzitás Központ (NÖDIK) innovációs potenciáljára építve.
- A piacképes, hagyományos termékstruktúráján túl a térség agro-öko potenciálja kihasználására alkalmas új, piacképes termékek előállításának ösztönzése, erre épülő

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

feldolgozóipari kapacitások fejlesztése: o a területi alkalmassághoz igazodó földhasználati struktúra kialakítása;

- földprogram megvalósítása;
- a fiatal gazdák (gazdálkodók) és vállalkozásaik kiemelt támogatása;
- az új korszerű termelési és a gazdálkodási ismeretek (SZIE) gyakorlatba ültetésének támogatása;

- a termékek piaca jutásának támogatása; A feldolgozóipar leépülése, a könnyűipar megszűnése a térség amúgy sem túl erős gazdaságára komoly terhet ró A megye egyik ITI övezete lehet a Dél-Pest megyei régió Átfogó célok Gazdaság dinamizálása Jó adottságok vannak agrárium, az élelmiszer gazdaság és logisztikai fejlődés terén

- a termékek helyben feldolgozásának és fogyasztásának támogatása;
- a termelő és értékesítési szövetkezési formák támogatása.

• Az egészséges élelmiszerek előállítására képes versenyképes mezőgazdaságra alapozó élelmiszer-feldolgozó ipar térségi potenciáljainak helyreállítása, a piaci pozíciók visszaszerzése.

• A geotermikus energia hasznosítása elsősorban a kertészeti termékek előállításában.

• Vidékfejlesztési központ kialakítása.

• Természeti és környezeti adottságokhoz alkalmazkodó komplex turisztikai struktúra kialakítása, turisztikai termékcsomagok létrehozása:

- ökoturizmus fejlesztése;

- a természeti-, környezeti terhelhetőségnek megfelelő aktív turizmus fejlesztése;

- a falusi és agroturizmus kínálatának bővítése;

- kulturális turizmus vonzókéességének növelése;

- egészségturizmus fejlesztése.

b) Környezeti és ökológiai állapot fenntartható fejlesztése

• A környezeti állapot javítása a vízkészlettel való ésszerű gazdálkodással, a vízminőség védelmével és fenntartható használatának megvalósításával.

• Természeti értékek megóvása, fejlesztése, a táji és települési környezet védelme, fejlesztése.

• Biodiverzitás megőrzése, a természeti értékek folyamatos felmérése és védelmének biztosítása.

• Kulturális örökségi, épített környezeti értékek megóvása (kiemelten Nagykörös, Cegléd és Abony vonatkozásában), ezek funkcionális fejlesztése.

• Vonzó táj- és településkép kialakítása.

• Területalkalmassághoz igazodó földhasználati struktúra kialakítása. c) Térségi és települési infrastruktúra fejlesztése

• A térség népességének kitörési esélyeit javító külső és a belső közlekedési kapcsolatok javítása: o a térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közúti közlekedési folyosók, a kapcsolódó országos közúti főhálózat, valamint a vasúti fővonalak fejlesztésével;

- a térség belső kapcsolatainak javítása az alsórendű közúthálózat fejlesztésével;

- a közösségi közlekedési létesítményei és szolgáltatásai színvonalának emelése.

• Belvízvédelmi létesítmények fejlesztése, a rendszerek rekonstrukciójának és fenntarthatóságának biztosítása.

• A kistérségi és települési infrastrukturális ellátó rendszerek megfelelő fejlesztése: o szennyvízkezelés és szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztése, korszerű egyedi szennyvíz elhelyezési kislétesítmények alkalmazása;

- nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz kezelésének kialakítása;

- települések, településrészek, ivóvíz-ellátott települések, településrészek, ivóvíz-ellátottsági problémáinak kezelése, elavult ivóvíz-hálózat rekonstrukciója; A Homokhátság fejlesztése során a térség környezeti állapotának javítása is megtörténhet.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Átfogó célok Gazdaság dinamizálása A tanyás térség a vidéki és ökoturizmus célterületei lehetnek A belső közlekedési kapcsolatok javítása elengedhetetlen, infokommunikációs rendszerek kialakítása.

• Turisztikai alap- és speciális infrastruktúra fejlesztése:

- a turizmust kiszolgáló létesítmények színvonalának és kapacitásának növelése; o turisztikai marketing fejlesztése, információs rendszer kialakítása;

- turisztikai vonzerők és a települések elérhetőségének javítása a nemzetközi, országos, térségi és helyi kerékpáros nyomvonalak és létesítmények kiépítésével;

d) Humánerőforrások fejlesztése

• Alap- és középfokú oktatás, valamint szakképzés térség specifikus fejlesztése (Az alapképzés, átképzés, felnőttoktatás és a turisztikai szakmai képzés feltételeinek javítása).

• Foglalkoztatást ösztönző programok kidolgozása és támogatása.

• Stabil egészségügyi alapellátás biztosítása, az idősek szakellátásának és gondozásának fejlesztése.

• Rekreációs és regenerációs lehetőségek feltételeinek fejlesztése. Szabadidős szolgáltatások fejlesztése.

• Civil szervezetek működésének elősegítése

ÁTFOGÓ CÉL: TÉRSZERKEZET FEJLESZTÉSE ÉS KIEGYENSÚLYOZÁSA a lokális- és makrotérségi érdekeket kiszolgáló, fenntartható környezet

Stratégiai cél: Pest megye térségének nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és hálózatos térstruktúra kialakulása érdekében

Stratégiai cél: A térség kohéziójának javítása érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok és vonzáskörzetük közlekedését és az elővárosi közlekedést

Stratégiai cél: Tervezett, koordinált térségfejlesztés, policentrikus települési struktúra, takarékos területhasználat, az épített és a környezet értékeinek megóvása és fejlesztése

A megye hosszú távon kívánatos térstruktúrájának kialakítása

A területi (területfejlesztési- és rendezési) tervezés megújítása, eszközrendszerének összehangolása a koordinált, komplex térségfejlesztés és területhasználat megteremtése érdekében

Stratégiai cél: Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a térségek és települések fejlődésének szolgálatában

Az energiagazdálkodás fejlesztésének célkitűzései

Stratégiai cél: Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Homokhátság komplex fejlesztése

Homokhátság komplex fejlesztése

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

A tanyás térségek fenntartható fejlesztése

Pest megyében sok középváros, kisváros és falu térségére is jellemző az ökológiai, gazdálkodási, társadalmi és településrendszerként is kultúrtörténeti jelentőséggel bíró tanya jelenléte, amely fejlődéstörténeti sokszínűséget mutat, és különböző problémák felszámolásával állít feladatokat. A megye számára természeti és kulturális táji értékekben is gazdag területeken speciális társadalmi, szociális, infrastrukturális, ellátási problémákra kell megoldást találni a gazdasági fejlesztés mellett az értékmegóvás és fenntarthatóság szempontjait is figyelembe véve.

Operatív célok

- Átfogó, megfelelően differenciált célokat és beavatkozási területeket felvázoló tanyafejlesztési program kialakítása az eltérő természeti, táji adottságok és környezeti érzékenység figyelembe vételével.
- Népeség helyben tartása, új típusú (lakó, üdülő, rekreációs) funkciók támogatásával.
- Elérhetőség javítása.
- Infrastruktúra, vízpótlás, vízvisszatartás rendszerének fejlesztése.
- A helyi adottságokhoz illeszkedő versenyképes agrártermék-struktúra kialakítás táji értékekhez igazodó –akár bio– gazdálkodással.
- Természeti degradációs folyamatok megállítása.
- Mezőgazdasági termelés biztonságának segítése.

Feladatok:

- Tanyakutatási-fejlesztési vizsgálatok a teljes körű helyzetértékelés birtokában.
- Ingatlanpiaci, birtok- és üzemviszonyok rendezése.
- A települési eltérések figyelembe vételével távmunkaprogramok kialakítása.
- Szociális és egészségügyi ellátás, közbiztonság javítása.
- Civil ellátás fejlesztése, tanyaközpontok hasznosítása.
- Speciális alapok létrehozása, pályázati források leosztására irányuló lobbitevékenység.

A Pest Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 29/2014. (08.22.) PMÖ határozatával elfogadta a Pest Megyei Területfejlesztési Programot, amely tartalmazza a 2014 - 2020 közötti ciklus fejlesztéseit, és a finanszírozás előzetes forráskereteit.

Pest Megye Területfejlesztési Programjának megállapításai:

A Pest megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszerében három átfogó célt határoztunk meg, ezek:

- a gazdaság dinamizálása,
- a társadalmi megújulás
- a térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása.

Figyelembe véve fenti célrendszert, törekedve az európai uniós tematikus célkitűzésekhez és a hazai operatív programokhoz (elsősorban a VEKOP-hoz) való illeszkedésre, nyolc fő beavatkozási területet azonosítottunk az alábbiak szerint:

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

- I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
- II. Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD)
- III. Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
- IV. Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
- V. Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
- VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
- VII. Testben és lélekben egészséges Pest megye
- VIII. Integrált Területi Beruházások Pest megyében

Pest megye jövőképe:

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban megfogalmazott jövőkép a következő: „Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye”. Ez a jövőkép több folyamat megvalósulása esetén válik valósággá.

Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése

A térségekben általában jellemző a települések közúton történő rossz megközelíthetősége (kivétel a Dabasi térség), a fizikai és az üzleti infrastruktúra hiányossága, a gazdaság szerkezeti problémái (a vállalkozások alacsony száma, a nagyfoglalkoztatók hiánya, a termelő és szolgáltató cégek klaszteresedésének elmaradása), valamint az agrárium és az élelmiszeripar termelésének jelentős csökkenése. Jelenleg a növekedés és a munkahelyteremtés több feltétele is hiányzik. Erősségnek tekinthető, a Szobi és a Nagykátai kistérség kivételével, a humán infrastruktúra viszonylagos fejlettsége, illetve az egyelőre még kedvezőnek mondható demográfia, és a közösségek viszonylagos integritása. A rekreációs szolgáltatások és a turisztika adottságai kedvezőek, de térség mélyen a lehetőségei alatt teljesít; a helyszínek és programok nem kapcsolódnak hálózatba és minőségi fejlesztésre szorulnak. A térségben jelenlévő foglalkoztatók, vállalkozások, és szakemberek száma nem elégséges, a szakképzés szerkezete és minősége fokozottan kedvezőtlen, a munkaerőpiacra belépő fiatalok és inaktívak gyakorlatszerzésének nem adottak a feltételei, s mindenképp a kistérségek jelenlegi státusza nem teszi lehetővé a megfelelő adókedvezmények, támogatási intenzitás, és egyéb más kistérségek számára elérhető eszközök alkalmazását.

Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése

Ceglédi térség fejlesztése [GD3.d]

A ceglédi kistérségben öt olyan kitörési pontot fogalmaztunk meg, melyek segíthetnek újrapozicionálni a kistérség gazdaságát:

- Agrár, -őko potenciálra épülő feldolgozóipar fejlesztése;
- Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése;
- Vállalkozások nagyterületi kapcsolatának megerősítése;
- Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása;
- Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése;

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Cegléd térségének adottságaira és termelési hagyományaira épülő mezőgazdaság megújítása a környezeti feltételeknek megfelelő tájhasználat kialakításával, a környező agrár innovációs és tudásbázisok (Nemzeti Agrárkutatói és Innovációs Központ (NAIK) – Ceglédi Kutatóállomás) tapasztalatainak felhasználásával valósulhat meg az Agrár,- öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása, fókuszáltnan a fiatal gazdák bevonásával. A hagyományos termékstruktúrára túl új, piacképes, innovatív termékek gyártásának ösztönzése, különösen a speciális (bio-, funkcionális, egészséges élelmiszer) szegmensben, kihasználva a fogyasztói trendeket. A feldolgozóipari kapacitás fejlesztésével új termékek előállítása, nagyobb mennyiségű alapanyag feldolgozása hatékonyabban mehet végbe. Szükséges komplex termelői rendszerek felállítása, a termelők összefogása az élelmiszeripar alapanyaggal történő ellátása érdekében, valamint ehhez kapcsolódóan modern technológia kerül kiépítésre, pl. hévíz felhasználása a kertészetekben. A Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése a kistérség rendkívül gazdag termálpotenciáljának felhasználásával az egészségmegőrzés, egészséges életmód programok erősítésén keresztül valósulhat meg. A vízkincsre épülve újulhatnak meg Abony, Albertirsa, Ceglédbercel, Cegléd, Nagykőrös fürdőintézményei, valamint bővíthetnek szolgáltatásaik. Meg kell valósulnia a gyógyfürdők specializációjának. A gyógy tényezőre alapozva a rekreációs, regenerációs és rehabilitációs gyógyítás is előtérbe kerül a Ceglédi Kórház, illetve a Nagykőrösi Rehabilitációs Rendelőintézet infrastruktúráján keresztül. A kínálatot az öko-, aktív, kulturális, kerékpáros- és lovas turizmus színesíti, melyek fejlesztése a meglévő kapacitások és lehetőségek bővítésére törekszik, összhangban a kulturális vidékfejlesztés programjával és kiemelten a szellemi kulturális örökség védelmével, a helyi értéktárakkal kapcsolatos, a magyar szellemi értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényben megfogalmazott törekvésekkel. A ceglédi Vállalkozások nagytérségi kapcsolatának megerősítése fejleszthető a beszállítói kapcsolatok javulásával, hiszen a fontos közlekedési folyosók mentén fekvő kistérség több gazdasági - ipari körzethez is csatlakozhat, illetve kapcsolhat össze: Cegléd-Nagykőrös-Kecskemét (Szeged) tengely mellett Budapest-Ferihegy-Cegléd-Szolnok folyosó is komoly potenciált hordoz magában, különösen annak tekintetében, hogy országos jelentőségű főútvonalak, autópályák (tervezett M4- M8) és vasúti vonalak (tervezett V0) csomópontja a térség. Kiemelkedő logisztikai potenciálja (Budapest keleti kapuja) összehangolásával a helyi vállalkozások ipari-gazdasági övezetek termelési rendszereire fűződhetnek fel beszállítóként (járműipar, gépgyártás, elektronika), illetve együttműködések ösztönzésével (klaszterek) nagyvállalati befektetéseket hozhatnak a térségbe. Ennek érdekében fejlesztésre kerülnek a térség ipari területei, telephelyei

A Ceglédi kistérségben fontos az Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása. Az alap- és középfokú oktatás, valamint a szakképzés átalakítása a térségi specifikumokra (pl. agrárium, turizmus, logisztika, informatika) reagálva történik meg, így a piaci-vállalati igények is kielégíthetőek. A fejlesztés keretében a tananyagok modernizálása, igények szerinti alakítása mellett a gyakorlati képzések feltételei kerülnek fejlesztésre, többek között vállalati-iskolai együttműködések keretében, aminek célja a duális, gyakorlatorientált képzés meghonosítása. Az intézményi struktúra is megújul, szem előtt tartva a népesedési trendeket. Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek javításával a fiatalok és akár idősebbek lehetőségei, életkörülményei jelentősen javulnak, csökken a térségből elvándorló képzett és fiatal szakemberek száma. A közösségi párbeszéd gyakorlására, a közösségi és szabadidős programok szervezésére, a kulturális rendezvények megtartására a megfelelő kínálatot biztosítani szükséges. Az egészséges életmód szempontjából fontos rendszeres testmozgás feltételeinek megteremtése is kialakul, növekszik a kistérség életszínvonala.

Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

A járási rendszer kialakítása a város és vonzáskörzete kapcsolatra épül, azonban ezeknek a központi településeknek a megközelítése közösségi közlekedéssel, illetve közúton (főleg az agglomerációtól távolodva) jelenleg rossz minőségű mellékúthálózaton történhet csak. A prioritásban ezért a leromlott úthálózati elemek felújítása és közlekedésbiztonsági beavatkozások is szerepelnek.

A prioritásban szeretnénk lehetőséget adni továbbá a települések belterületi útjainak fejlesztésére is

Pest megyét több nemzetközi, vagy regionális kerékpárút hálózat is átszelné, ha a hálózat elemei összefüggően kerülnének megépítésre. Korábban ezek a beavatkozások nem kerültek összehangolásra, ezért pontszerűen történtek a fejlesztések. A 2014-2020 uniós ciklusban a kerékpárút hálózatok építését kifejezetten regionális összefogáshoz rögzítjük. További fontos Stratégiai Program munkarész Pest Megyei Területfejlesztési Program 2014-2020 68 szempont, hogy a kerékpárútnak a hivatásforgalomban is fontos szerepet kell játszania, tehát gazdaságfejlesztési szerepének kimutathatónak kell lennie

Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése

Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése

Pest megye számára kiemelten fontos az M8 autópálya Veszprém – Szolnok közötti szakaszának, e nagyjelentőségű – TEN-T útvonalakat összekapcsoló, kiegészítő – hálózati elemnek az ütemezett magvalósítása, amely a megye kelet-nyugati irányú tranzitforgalomtól való részleges mentesítésének alapja. Az M8 gyorsforgalmi út megvalósításáig a regionális forgalmon túlmenően a nemzetközi forgalmat is a 4-es főút vezeti le. Elengedhetetlen az M4 autópálya (Üllő – Szolnok közötti szakasz) fejlesztése.

Közüthálózat fejlesztése

Belterületi utak fejlesztése

Az intézkedés keretében a települések belterületi útjainak fejlesztése, felújítása történhet meg. A földutak burkolása, vízelvezetése, az utak mentén járdák, kerékpáros létesítmények kialakítása, a burkolt utak elavult szakaszainak megújítása valósulhat meg e beavatkozás keretein belül

Külterületi utak fejlesztése

A városok közötti úthálózat fejlesztése, a települések megközelíthetőségének javítása, térségi úthálózatba történő bekötése valósulhat meg. Ide sorolható a települést, településeket elkerülő utak építése is a meglévő utak nagy forgalma miatt a lakóterületeken keletkező zaj, por- és rezgésterhelés csökkentése. Ide értendők olyan ipari, logisztikai területek megközelítését szolgáló közútfejlesztések is, melyek gazdaságélénkítő szerepe kimutatható.

Nemzetközi és országos kerékpáros kapcsolatok fejlesztése

Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért

Önkormányzati szolgáltatások javítása

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Az helyi önkormányzatok feladatellátásának terén az ügyfélközpontú, hatékony ügyfél kiszolgálás személyi paramétereinek, eszközszükségletének, szoftverigényének, továbbá a kötelező feladatellátáshoz kapcsolódó egyéb fejlesztések valósulhatnak meg.

Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása

Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése

A szélsőségesebbé váló időjárás hatásaira városépítészeti szempontból is szükséges felkészülni. Fontos a városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal. A városi zöldterületeket minőségileg is bővíteni szükséges. A közterületek, parkolók esetében az árnyékolt felületeket növelésével a burkolt felületek kevésbé fogják további hőhatásnak kitenni környezetüket.

Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése

Pest megye természetvédelmi területeinek (a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a tájvédelmi körzetek, NATURA 2000 és egyéb védett és nem védett, ökológiai területek) biológiai sokféleségének megóvása, a fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével úgy, hogy a területek ismertsége, népszerűsége, látogatottsága növekedjen. Támogatandó a biodiverzitás megőrzését szem előtt tartó turisztikai szolgáltatások fejlesztése.

Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása

Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások, valamint költségvetési szervek energetikai megújítása

A beavatkozás során a Pest megyei gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközik) infrastrukturális fejlesztése, az alap- és középfokú oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése, korszerűsítése, a szociális szolgáltatást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése, az egészségügyi ellátást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése, valamint a helyi önkormányzat kötelező feladatait ellátó intézményrendszer infrastrukturális fejlesztései valósulnak meg.

Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása

Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése

Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése

A klímaváltozás miatti szélsőséges időjárás szükségessé teszi a hiányzó csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítését, a meglévők felújítását, karbantartásának elvégzését, a szükséges kapacitások újraméretezését és megvalósítását.

Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése

Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

A megye egyértelmű lemaradóban van a hasonló régiókhöz képest a felsőfokú végzettségűek arányában. Rendkívül alacsony a felnőttképzésben részt vevők aránya, az élethosszig tartó tanulás jelenleg a pest megyei emberek igen szűk csoportjára jellemző. A szakképzés és készségfejlesztés nem követi elég rugalmasan a piaci igényeket. Az oktatásban nem, vagy alig

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

jelennek meg a helyi tartalmak, ismeretek, értékek. Mindezek markánsan hozzájárulnak a versenyképességünk csökkenéséhez, hiszen azok a régiók versenyképesek Európában, ahol növekedni tud a magas hozzáadott értékű, tudás-intenzív szolgáltató vállalkozások száma és teljesítménye. Ezek a vállalkozások a magasan képzett munkaerőt keresik, valamint sokat költenek szervezetfejlesztésre, képzésre és általában a termelékenységet javító tudás megszerzésére. A prioritás egyik beavatkozási területe a szűk keresztmetszetek felszámolására irányul az iskola rendszerű és felnőttképzés esetében, a megyei lakosság képzettségi szintjének emelésével, illetve megújításával.

Pest megyei humán erőforrás fejlesztése

Pest megyei intézmények fejlesztése és építése

Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése
Megtörténik a bölcsődei, óvodai kapacitáshiányok felszámolása új intézmények építésével, megújul az alap- és középfokú oktatási intézmények infrastruktúrája, eszközállománya, új alap és középfokú intézmények épülhetnek indokolt esetben. Energiatakarékosági beruházásokkal fenntarthatóbbá válnak az intézmények, kisebb terhet jelentenek fenntartóiknak és a nemzetgazdaságnak. Különösen akkor, ha a beruházások és fejlesztések integrált módon, valamint térségi szemlélettel és tervezésben valósulnak meg.

Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése

közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi és az előadó-művészeti intézmények szerepe az iskolán kívüli képzésben, felnőttképzésben és a lakosság kulturális igényeinek kielégítésében is rendkívül fontos, csakúgy mint a kulturális szolgáltatások kínálatának bővítésében, így azok tartalmi és infrastrukturális megújítása az oktatási, a helyi identitást és a turizmust szolgáló intézmények fejlesztéséhez hasonló fontossággal bír.

Szociális intézmények fejlesztése

Pest megyében a szociális ellátások terén tapasztalható területi egyenlőtlenségek csökkentése. A szociális intézmények infrastrukturális, és tárgyi feltételeinek javítása, a férőhelyek bővítése, mellyel több ember számára válnak elérhetővé a kínált szolgáltatások. Pest megyében a szociális és gyermekvédelmi ellátások területi egyenlőtlenségének csökkentése, a tárgyi és személyi feltételek fejlesztése, annak érdekében, hogy minden rászoruló személy egyenlő feltétel mellett juthasson hozzá a szükséges szolgáltatáshoz.

Pest megyében lévő helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése

A helyi értékek segítenek a helyi identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van. A beavatkozás két módon támogatja a helyi értékek megőrzését, egyrészt segít az épített örökség értékmegőrzésében, másrészt támogatja a helyi értékhez köthető rendezvények, identitást erősítő fesztiválok megtartását.

Testben és lélekben egészséges Pest megye

Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése

Lakossági szűrőprogramok indítása

A települések, egészségügyi intézmények aktív közreműködésével lakossági szűrőprogramok indítását javasoljuk, mely szintén fontos a betegségek megelőzésében, vagy komolyabb betegség megelőző kezelésében. A kezelések helyett az ún. megelőző vizsgálatok preferálása, az abban való munkaadói és munkavállalói részvétel ösztönzése is támogatásra kerül. A

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

beavatkozás a humán oldala annak a fejlesztésnek, mely az egészségügyi intézmények fejlesztésére koncentrál.

Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése

Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás, ezért az aktív életmódhoz szükséges feltételrendszer megteremtése, a tömegsport intézményi és infrastrukturális háttérének kialakítása valósul meg a beavatkozás kapcsán. Támogatandó komplex szolgáltatást nyújtó létesítmények, tornatermek, uszodák építése, felújítása, mely magában foglalja a fenntartható üzemeltetést is. Hangsúlyos a megújuló energetikai felhasználása a projektekben. A beavatkozás célja a lakosság szabadidejének hasznos eltöltésére ösztönzése, rekreációs és sporttevékenységének elősegítése.

Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése

A települési egészségügyi alapellátást biztosító és térségi szakellátást biztosító intézmények fejlesztésével a fenntartási költségek csökkenne. (pl. hőszigetelések, klímaberendezés, nyílászárók cseréje) Továbbá üzemeltetéshez kapcsolódó fejlesztések valósulhatnak meg, (vezetékek felülvizsgálata, szennyvízelvezetési problémák orvosolása, elektromos hálózat cseréje). Harmadrészt az elavult eszközállomány cseréje is megtörténhet. A lakossági szűrőprogramokhoz kapcsolódóan fontos a korai diagnosztikai eszközök fejlesztése, a szűrővizsgálatokhoz nélkülözhetetlen eszközök beszerzése

Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése

Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]

Ceglédi térség fejlesztése [GD3.d]

Projektcsomag célja

- Agrár-öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása:

Célja a kiváló adottságok felhasználásával versenyképes agrárvertikum kialakítása, melyre színvonalas feldolgozóipar települ. A növekvő foglalkoztatás hatására lassul a népességcsökkenés üteme.

- Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése: A térség gazdag termálpotenciáljának összekapcsolása a térség rehabilitációs intézményekkel, melynek hatására az egészséges életmód életvitelszerűvé válik. Nő a térségbe látogatók száma, fejlődnek az aktív turizmus szegmensei.

- Vállalkozások nagy térségi kapcsolatának megerősítése: Helyi vállalkozások fejlesztésével hazai szerepük növelése beszállítói hálózatokban, csatlakozás ipari-gazdasági körzetek tevékenységéhez.

- Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása: Képzett, gyakorlattal rendelkező, térségi igényeknek megfelelő munkaerő kibocsátása, ami kiváló elhelyezkedési lehetőségekkel rendelkezik.

- Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Fialat, képzett, vállalkozói és munkakedvvel rendelkező csoportok térségben maradása, az elköltözők számának csökkenése

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan alapelvek, amelyek meghatározóak a település fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése szempontjából.

Törtel településfejlesztési alapelvei az alábbiak:

Fenntartható növekedés: Környezetileg fenntartható növekedés elősegítése, amely elsősorban a meglévő erőforrások hatékonyabb felhasználását, a környezetbarát településfejlesztést segíti. Ennek a legfőbb elemei a következők:

- A település fejlesztési koncepciója a klímabarát növekedést alapelvnek tekinti. Bármilyen fejlesztés is valósul meg a jövőben, az bizonyíthatóan járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez, csökkentse a környezeti terhelést.
- Fenntartható építés alkalmazása a településfejlesztés során.
- Környezetbarát iparfejlesztés a gazdaságfejlesztés kapcsán.
- A helyi gazdaság fejlesztése különös tekintettel a külterületi telepekre
- Energiahatékonyági beruházások támogatása
- Megújuló energia alkalmazása

A fenntartható társadalom és gazdaság elveinek megvalósítására törekedni a lehetőségekhez mérten az egyes fejlesztési projekteknél.

Egységes növekedés: Törtel fejlesztése során kiemelt szempont a területileg egységes társadalmi, gazdasági fejlődés elve. A fejlesztések során figyelembe kell venni az eltérő fejlettségű és adottságú településrészek kiegyensúlyozott fejlesztését. A területi kohézió, a hátrányok mérséklése olyan alapelvek, amelyek lehetővé teszik, hogy a település elkülönülő részei ne ellentmondásosan, hanem tudatosan és egyenlő mértékben fejlődjenek.

Versenyképes fejlődés: Településfejlesztés során kiemelten kell azokra a területekre, helyzeti előnyökre figyelni, ahol Törtel községnek versenyelőnyei vannak. Elsősorban a mezőgazdaság, agrárszféra, és állattartás fejlesztését kell előtérbe helyezni. Ezeknek a területeknek a fejlesztésével biztosítható, hogy stabilizálódjanak és kibontakozzanak a település tartós versenyelőnyei. Ezeknek a területnek a kiaknázatlan lehetőségeit kell a jövőben hasznosítani és ezen terület versenyképes fejlesztésének pozicionalizálása a jövő záloga.

Integrált fejlődés: Az integrált megközelítés egyszerre tartalmazza a fizikai és az ágazati szemléletet. Az integrált fejlesztési szemlélet alapján olyan fejlesztésekre van szükség, amelyek egyszerre járulnak hozzá a település fizikai, társadalmi, gazdasági, környezeti és műszaki környezetének fejlődéséhez. A pontszerű fejlesztések helyett a komplex, egymással hatással bíró fejlesztéseket kell előtérbe helyezni. Az integrált fejlesztési szemlélet része, hogy a településfejlesztési politikában az önkormányzati fejlesztések ösztönzik a magánérő, magántőke mobilizálását.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Kiemelt szempontok Törtel településfejlesztése szempontjából

- *Vidékfejlesztés*
A helyi gazdaság diverzitásának erősítése, több lábon állás a családi gazdaságokban. A több lábon állás keretén belül a gazdálkodás kiegészítése szolgáltatással (pl. tanyai turizmus) mely által a szezonális megszűnik, a közösségek összetartó ereje révén sokszínű szolgáltatás jöhet létre. A helyben megtermelt javak helyben történő értékesítés (pl. termelői piac), továbbá a megtermelt áruk helyben történő feldolgozása. Monokultúrás agráriumhoz képest alternatív termékpályák, termelési javak előállítás, melyek révén a vállalkozások előtt nagyobb lehetőségek nyílnak.
- *Munkaértékkel bíró termékek és értékek*
Turisztikai elemek bekapcsolása a térségi turizmusba, amely által komplex turisztikai termék jön létre. Speciális vállalkozások, melyek a helyi sajátosságokra építenek (pl. juhtenyésztés, tanyagazdaságok stb.) és amelyek újabb vállalkozások alapítását generálják.
- *Hagyományos iparágakra jellemző kihívások*
Generációváltás a vállalkozásoknál, fiatal gazdák segítése
- *Új iparágak, technológiák*
Precíziós mezőgazdaság fejlesztése, mely révén erőteljesen nő az egyazon területen termesztett növények sokfélesége és általában nő a termelés hatékonysága. A környezettudományok fejlődésére adnak módot, és csökkentik a külső kockázatot.
- *Közösségi projektek és lehetőségek*
A közösségi összefogás és platform lehetőségének kihasználása. Ez jelentheti a közös gazdálkodást, vagy egymásra épülő, egymást kiegészítő összehangolt tevékenységet. Olyan programok megvalósítása, amely külső támogatói segítséggel készségfejlesztést, információ átadást jelent.

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok megvalósítása

Törtel településfejlesztési koncepciója átfogó fejlesztési célokat határoz meg, amelyek hozzájárulnak a jövőképpen megfogalmazottak realizálódásához. Az átfogó célok kijelöli a település legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti, műszaki kihívásokra adott válaszait, pozicionálja Törtelt és kijelöli a legfőbb hosszútávon megvalósítandó céljait. A település jövőképe legfőbb alkotóelemei, pillérei az átfogó célok.

Átfogó célok

Agrár település

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

A piaci viszonyoknak megfelelő, a hazai klimatikus viszonyoknak és termőföldi adottságoknak megfelelő vetésszerkezet kialakítása nagyban elősegíti az agrárszféra fejlesztését.

A hagyományokkal rendelkező szántóföldi növénykultúrák termesztése mellett a piaci igények előtérbe helyezésével az adottságokhoz igazodó termésszerkezet kialakítása. Az öntözéses gazdálkodás előtérbe helyezése. A kertkultúrák növénytermesztés preferálása. A gyógynövény termesztés és gyűjtés létrehozása. Az agrár fejlesztésekhez kapcsolódva élelmiszeripari, feldolgozóipari lehetőség megteremtése. A termálvíz adta lehetőségeket kihasználva a fóliás növénytermesztés feltételeinek biztosítása.

Állattenyésztés korszerűsítése, fejlesztése

Törtelen a meglévő, nagymultú állattartó telepek infrastrukturális és technológiai fejlesztésén túl a külterületi alkalmas területeken új állattartó telepek létesítését szorgalmazni kell. A foglalkoztatás elősegítése érdekében új állattartó telepeket kell létrehozni a megtermelt takarmányokra építve. A meglévő telepek fejlesztését egyrészt területen belül kell megvalósítani, másrészt biztosítani kell az állattartó telepek fejlesztéséhez szükséges területet. Az állattenyésztésnél a megújuló energiák környezettudatos alkalmazása (biomassza stb.) révén az állattartó telepek környezetbaráttá és energiatakarékosná tehetők. A hagyományosan elterjedt legeltetéses állattartást továbbra is fenn kell tartani, az ehhez szükséges nagykiterjedésű legelőterületeket meg kell őrizni.

Külterületi tanyás térség fejlesztése

Törtel településre jellemző a nagyszámú külterületi tanyák megléte. A meglévő tanyák fenntartását és fejlesztési lehetőségét biztosítani kell. Törekedni kell a tanyacsoportok szilárd úton történő megközelítésének megvalósítására. A tanyák fenntartása, fejlesztése során előtérbe kell helyezni a megújuló energiaforrások használatát és a környezetbarát fejlesztéseket. Törekedni kell a tanyaudvarok megtartására és a meglévő tanyagazdaságok fejlesztésére. Az egykori tanyákhoz kapcsolódó iskola értékörző felújítása és új turisztikai, közösségi funkcióváltása.

A helyi gazdaság fejlesztése

A pályázati lehetőségek figyelembevételével új ipari üzemek letelepedésének ösztönzése a munkahelyteremtés javítása végett.

A gazdasági fejlesztésen túl, a letelepülő vállalkozások segítése. A kijelölt gazdasági terület pozícióba hozása és kiejánlása befektetési célra.

Önfenntartó település

A település egyik célja az önfenntartás megteremtése. Az önfenntartás egyszerre jelenti a megújuló energiák lehetőségeinek kihasználását, valamint a szükségletek megtermelését. Az önfenntartás jelenti a függetlenséget és a település jövőjét.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

A nagyszámú munkanélküli, a munkahelyek hiánya, a gazdasági fejlesztés elmaradása abban az irányban mutat, hogy a településnek az alapvető szükségleteit önmagának kell előállítania. Ez jelenti egyrészt az energia előállítását, melynek első lépései az intézmények energetikai fejlesztése (napelemek) kapcsán elkezdődtek. Támogatni szükséges az energiahatékonysági beruházásokat, melyek hosszútávon megtérülő befektetések.

Az élelmiszer termelés kapcsán az önkormányzati tulajdonú területeken növénytermesztés, valamint állattenyésztési program bevezetése. A helyben tenyésztett állatok értékesítése és helyben történő feldolgozásának szorgalmazása.

Élhető település

A település célja a népességmegtartás. A legnagyobb népességmegtartó erő a munkahely biztosítás, továbbá a megfelelő életminőségű élettér biztosítása. A munkahelyteremtés záloga a versenyképes vállalkozások letelepedése, a munkaerő mobilitás fokozása, a település megközelíthetőségének javítása. A munkaerőpiaci versenyképesség alapja a képzett munkaerő, az elsősorban munkaerő felvevő ágazatoknak megfelelő képzettségi szint elérése.

A település életterének javítása a közterületek fejlesztése, a zöldterületek fenntartása, a közbiztonság növelése térfigyelő kamerákkal, a megfelelő színvonalú, rugalmasan működő intézményrendszer kialakítása. A településkép javítása egyrészt a közterület rendezést, másrészt a lakóingatlanok állagmegóvását, felújítását, új építéseket is jelent. A népességmegtartás érdekében a gyermekintézmények bővítése, felújítása. A településközpont fejlesztése, a községháza és a templom közötti terület zöldfelületi rendezése. A település belterületén új játszótér kialakítása, egységes zöldfelületi rendszer létrehozása.

A jelentős tranzitforgalom belterületi tehermentesítése a külterületen elkerülőút megépítésével biztosítható.

Az élhető település társadalmi, kulturális összetartó erővel rendelkezik, melyekhez a helyi identitás és a helyben szerveződő programok, társadalmi események is hozzájárulnak. A településen hagyományos színjátszóköri megőrzése, a tanyaszínház fejlesztése, a külterületi tanösvény és kapcsolódó területek környezetbarát megújítása.

Energiatudatos település

A fenntartható fejlődés keretén belül a település célkitűzése az energiafelhasználás optimalizálása, a megújuló energiahasználat elterjesztése. A település közvilágításának korszerűsítése, gazdaságosabb üzemmóddal, a színvonal fejlesztése mellett. Az önkormányzati intézmények fűtéskorszerűsítése gazdaságos fűtési módra történő átalakítása. A megújuló energiahasználat keretein belül a már működő napelemek mellett újabb napelemek telepítése. Az egyedi ingatlanok hőszigetelésének és energetikai korszerűsítésének népszerűsítése. Az intézmények energiaigényének részbeni biztosítása napelemek elhelyezésével, továbbá komplex energiahatékonysági beruházás megvalósítása.

2.2. Részcélok és beavatkozások területei egységének meghatározása

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A településnek rendelkeznie kell egy olyan hosszú távú jövőképpel, amely egy tudatos értékválasztást tükröz, illetve kijelöli azt a célállapotot, amelyet a település 2030-ra akar elérni. A település jövőképe egy olyan vízió, amely a helyzet meghatározásából származó

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

megállapításon alapul. Az átfogó célok a nagyközség középtávú, vagyis 15-20 éves fejlesztéspolitikai céljait rögzítik. A jövőkép elérése érdekében kerülnek meghatározásra az átfogó célok, vagyis a jövőkép teljesülésének előfeltételei. Azokat a középtávon realizálandó fókuszpontokat rögzítik, amely a településfejlesztés súlypontjai lesznek. Esetünkben a célállapot az átfogó célok esetében 2032. év. A településfejlesztési koncepció feladata továbbá részcélok kijelölése, amelyek már főbb fejlesztési területi illetve ágazati irányai lesznek a település fejlesztésének.

Törtel tervezett jövőképeének elérése érdekében az alábbi részcélok jelölhető ki. A részcélok az átfogó célok elérését segítő stratégiai területek.

a.) Állattenyésztési ágazat fejlesztése

Törtelen az állattenyésztés nagy hagyományokkal rendelkezik, mely térségi viszonylatban is kiemelkedő és jelentős. Ezen adottságokra építve továbbra is szorgalmazni kell az állattartó telepek fenntartását, működését, korszerűsítését és új telepek megvalósítását. Törtel számára továbbra is kulcskérdés az állattenyésztési ágazat erős szerepének fenntartása, amely a település legfontosabb gazdasági bázisa. Az állattenyésztés a megtermelt termények helyben történő felhasználásával szorosan kapcsolódik a mezőgazdasághoz. Lehetőséget kell teremteni az állattenyésztésben a megújuló energiaforrások létesítésére, alkalmazására. Törtelen az állattenyésztés elterjedt formája a legeltetés, mely a település meglévő kiterjedt legelőterületekre összpontosul. A legelőterületek megtartását, megőrzését azok állattenyésztéssel összefüggő hasznosítását szorgalmazni kell. Az állattartó telepekhez kapcsolódóan a helyben történő feldolgozás megteremtését előtérbe kell helyezni korszerű üzemek létesítésével.

b.) Agrár centrum

Törtel adottságai, természeti viszonyai, hagyományai alapján kiemelkedő jelentőségű mezőgazdasági tevékenység, valamint gyümölcsstermesztés is zajlik. Törtel számára fontos a mezőgazdasági termelés megőrzése, fejlesztése. A település gazdaságfejlesztése továbbra is a mezőgazdaságra és az állattenyésztésre és az azokhoz kapcsolódó iparágakra (feldolgozóipar, élelmiszeripar) fókuszál elsődlegesen. A mezőgazdaság versenyképessége érdekében a jó minőségű mezőgazdasági területeket továbbra is meg kell őrizni a termesztés számára. A mezőgazdasági területek jó minőségének megőrzése érdekében az öntözéses területeket fent kell tartani, továbbá a belvízelvezető rendszert karban kell tartani és fejleszteni szükséges. A területek megközelíthetősége érdekében a külterületi földutak burkolása szükséges. A mezőgazdasági vetésszerkezet kialakításánál a hagyományos kultúrák mellett reagálva a piac igényeire a korszerű, a termőföld lehetőségeinek megfelelő kultúrákat is termesztetni kell. A meglévő takarmánykeverő telepek megőrzése és fejlesztése a megtermelt mezőgazdasági terményfeldolgozást biztosítja.

A meglévő termásvíz kincsre alapozva fóliás kertészet létrehozása és fejlesztése, akvakultúra elterjesztése.

A gyümölcsstermesztés fejlesztése érdekében az őshonos fajokat meg kell őrizni és a további gyümölcsös telepítésnél előtérbe kell helyezni a tájra jellemző fajokat. A gyümölcsstermesztésre alapozva konzerváló, gyümölcslé előállító és aszaló üzem létrehozása, a meglévő üzemek fejlesztése a cél. A hagyományokkal rendelkező pálinkafőzdeket meg kell őrizni, korszerűsíteni kell és tudatos marketing tevékenységgel a megtermelt áruk piaci pozícióját erősíteni kell. A pálinka főzést célszerű összekapcsolni a turizmussal, bemutatók

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

tartásával. Meg kell teremteni a helyben értékesítés feltételeit, továbbá a piaci versenyképesség érdekében hűtő és logisztikai centrumot kell kialakítani. Az élelmiszer feldolgozóipar irányában nyitni kell, korszerű üzemek létesítésével.

Az agrárfejlesztés érdekében a jóminőségű termőterületek megőrzése a cél, továbbá a versenyképesség érdekében a vetésszerkezet összehangolása és tudatos marketing tevékenységgel a megtermelt áruk értékesítése kiemelt feladat. A mezőgazdaságot kiegészítő ágazatok, élelmiszer feldolgozóipar infrastrukturális fejlesztése és a befektetés ösztönzés feltételeinek megteremtése elsődleges prioritású.

c.) Önfenntartó település

A település legnagyobb feladata a munkanélküliség csökkentése és a helyben lakók szociális juttatásának megoldása. A szociális védőháló egyik formája, a település teljes vagy részleges önfenntartása, amely egyrészt az energiahordozók kiváltását, másrészt az élelmiszer helyben történő megtermelését és feldolgozását jelenti. Az önfenntartás egyszerre jelenti a szükségletek megtermelését és az energiatakarékosságot. Az intézmények energetikai korszerűsítése (nyílászáró csere, teljes hőszigetelés, napelem alkalmazása) és a lakossági energiahatékony rekonstrukciók jelenthetik az energia megtakarítás lehetőségét. Az élelmiszer előállítása az önkormányzati területek közmunka programban történő művelésével, és a közmunka programban történő állattenyésztés is hozzájárulhat az önfenntartó település létrehozásához.

d.) Ipari fejlesztés

Az ipari fejlesztés érdekében a hagyományokkal rendelkező, működő kisebb üzemek további fejlesztése, továbbá új letelepülő üzemek számára ipari terület kijelölésére, mely az ipari vállalkozások szélesebb kínálatának megteremtését segíti elő. A munkaerő felvevő vállalkozások letelepedésének ösztönzése. Üzleti környezetfejlesztés hangsúlyos szerepének kialakítása, továbbá a kínálatfejlesztés mellett lényeges az üzleti szolgáltatások bővítése is. Az üzleti környezetfejlesztés nem kizárólag infrastruktúrafejlesztéseket jelenti ugyanis, hanem olyan üzleti szolgáltatásoknak a kiépítését is, amelyek a település befektetői, vállalkozói igényeit szolgálják ki.

A kisebb vállalkozások segítése és pozícióba hozása is cél, melynek érdekében pályázatíró-pályázatfigyelő iroda létrehozása szükséges, mely szolgáltatásaival a vállalkozásokat segíti.

Az iparfejlesztésnél elsődleges cél a környezetbarát iparfejlesztés, vagyis olyan iparfejlesztés, amely környezetbarát technológiákat használ, környezettudatosan szerveződik. A kibocsátás, az egészség és környezetkárosító hatások mérséklése a fenntartható gazdaságfejlesztés alapja. A település gazdaságfejlesztésénél figyelembe kell venni a klímaváltozás veszélyeit.

e.) Településhálózati funkciók és intézmények fejlesztése

A település az aktív településközi együttműködést kívánja erősíteni. Ennek szellemében kiemelt figyelmet kap azoknak a funkcióknak a fejlesztése, amelyek a térségi szerepkörét erősítik. Ilyen területek közé tartozik a közlekedés, a turizmus, az egészségügyi közszolgáltatások, a közigazgatási és gazdasági-foglalkoztatási funkciók.

A település jövőjét meghatározza az aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer működése. A kapcsolatrendszernek fontos elemét képezik az aktív testvértelepülési és partnertelepülési együttműködések, illetve a hazai és határon átnyúló turisztikai együttműködések, kulturális programok.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Az egészségügyi közszolgáltatásokat tovább kell fejleszteni. Az egészségügyi intézmények infrastrukturális háttérét erősíteni szükséges, ennek érdekében az orvosi rendelők akadálymentesítése és korszerűsítése, energiahatékonyra tétele elsődleges feladat. A térség megelőző, prevenciós szűréseit marketing tevékenységgel ösztönözni szükséges.

A település közbiztonságának növelése érdekében térfigyelő kamerarendszer kiépítése és működtetése kiemelt feladat.

A közigazgatás terén az intézmények felújítása, infrastruktúra korszerűsítése és az energetikai megújítás elengedhetetlen. A polgármesteri hivatalnak korszerű, új a funkcionak megfelelő épületbe helyezésevel megtörténhet az infrastrukturális korszerűsítés, és minőségi fejlesztés, továbbá ügyfélbaráttá tétel. Egyre nagyobb körben elérhetővé kell tenni az e-ügyintéztést, melyet ismertetőkkal, felhasználóbarát felületekkel népszerűsíteni kell.

A településen központi integrált, szolgáltató tér megvalósítása, melynek szolgáltatásai az itt élők számára elérhetők.

A település jövőjének záloga az oktatás színvonalának növelése, a különböző képzési formák megteremtése. Elérendő cél az iskola épületének korszerűsítése, felújítása, eszközbeszerzés és az iskola sportudvarának fejlesztése.

Az óvodai ellátás területén szükséges az óvoda épületek korszerűsítése, az eszközfejlesztés és a játszóudvar folyamatos korszerűsítése.

A bölcsődei elhelyezés feltételeit települési szinten meg kell oldani.

f.) Energiatudatos település, megújuló energiák hasznosítása

Törtelen az energia- és klímatudatos település kialakítását szolgáló szemléletformálás a lakosság, a vállalkozások és közsféra körében a településfejlesztés fontos eleme. A szemléletformálás célja egy környezettudatos település megteremtése. Ennek a fejlesztési célnak több rétege, eleme van.

A közlekedés terén a már hagyományokkal rendelkező környezetbarát közlekedést erősíteni szükséges. A közlekedéstudatosságot az iskolai oktatás keretei közé be kell építeni. Az oktatás keretein belül a kerékpáros közlekedés elsajátítása érdekében kresz - park létrehozása szükséges. A környezetbarát mobilitás feltételeinek javítása, vagyis a közlekedési rendszerek környezetbaráttá válásának támogatása, a kerékpáros infrastruktúrák fejlesztése. A kerékpáros közlekedés ösztönzése és a közösségi távolsági közlekedés használatának ösztönzése. Kiemelt területek tehát környezetbarát közlekedési rendszerek és környezetbarát közlekedési módok fejlesztése, ezáltal a fenntartható települési közlekedés megteremtése. Ennek biztosítása érdekében kül- és belterületi kerékpárút megvalósítása szükséges.

A parkolás biztonságos, kulturált megoldása érdekében új közterületi parkolók építése szükséges, elsősorban az intézmények közelében.

A településen szükséges erősíteni az energiatudatosságot. A települési energiahatékonyág növelése, a klímavédelmi és energiahatékonyági szempontokat előtérbe helyező közszolgáltatás fejlesztése jelenti. Továbbá a lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonyági korszerűsítése képezi a másik kiemelt területet. Ösztönözni kell a családi házak felújítása során az energetikai korszerűsítést. A megújuló energiák felhasználásának előmozdítása a lakosság körében kiemelt feladat.

Az infrastrukturális fejlesztés tekintetében kiemelt cél az ivóvíz minőség javítása, továbbá a szennyvízcsatorna hálózatra történő teljes rácsatlakozás.

Az ökotudatosság keretein belül szorgalmazni a már meglévő szelektív hulladékgyűjtő szigetek mellett újabb szelektív hulladékgyűjtési lehetőség kijelölése, a lakosság ösztönzése a szelektív gyűjtésben való részvételre. Tovább kell bővíteni a közszolgáltatások körét zöld

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

hulladék és építési hulladék szervezett gyűjtésének megvalósításával. Az állati hulladékgyűjtést térségi szinten biztosítani kell, továbbá meg kell szervezni a lakossági veszélyes hulladék gyűjtését és kezelését.

Az ökotudatos szemlélet, vagyis a település természeti értékeinek védelme és megőrzése, a tanösvény fejlesztése szintén egy fenntartható és tudatos településfejlesztés megerősödését segíti. A védett illetve közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természetvédelmi helyzetének és állapotának javítása, a természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása, illetve az ehhez kapcsolódó szemléletformálás tekinthető a legfontosabb feladatnak.

g.) Humán erőforrás fejlesztés

A település fejlesztési stratégiájának fontos eleme a gazdasági igényeket kiszolgáló humán erőforrás fejlesztés támogatása. Magas színvonalú képzési struktúra fenntartása és a helyi piaci igényekkel történő összehangolása folyamatos kihívást jelent a település számára. A képzési, szakoktatási háttér fejlesztésében elsősorban a piaci igényeket, szükségleteket kell figyelembe venni. Ennek egyik alternatívája a település gazdaságát segítő, a helyi gazdaság igényeire alapozó képzési formák bevezetése. A szakképzés tartalmi, módszertani és szerkezeti kiépítése a versenyképes tudás megszerzése érdekében. A helyi gazdálkodók számára speciális szakmai tanfolyamok szervezése a korszerű állattenyésztési és agrárismeretek valamint gyümölcsstermesztési, feldolgozási ismeretek elsajátítása érdekében. A hátrányos helyzetű és tartósan munkanélküli emberek, köztük a roma kisebbség oktatásának, átképzésének támogatása a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés érdekében. A jelen kor igényeihez alkalmazkodva a nyelvi és számítástechnikai képzések, átképzések szorgalmazása és támogatása, népszerűsítése.

h.) Idegenforgalmi fejlesztés

Kiemelt fejlesztési terület Törtel számára az idegenforgalom. A település idegenforgalmi vonzereje jelenleg alacsony, hiányoznak azok a turisztikai szolgáltatások, amelyek jelentős turisztikai keresletet generálnának. A település természeti adottságai, a meglévő tanösvény és termálvíz, a horgászto alapul szolgálhat a település vonzerőfejlesztéséhez. Törtel egyelőre nélkülözi azokat a komplex turisztikai termékeket, amelyek fellendítenék a település idegenforgalmát. A törteli tanösvényre építve, annak fejlesztésével, továbbá a tanyás térség turizmus felé nyitására alapozva lehet a turizmust színesíteni. A turisztikai kínálatot bővíti a meglévő termálvíz hasznosítási lehetősége, továbbá Törtel régészeti emlékei. Fejlesztési szükséges turisztikai kerékpárút megvalósításával a természetbarát turizmust. A kulturális turizmus a meglévő, hagyományokkal rendelkező tanyaszínház fejlesztésével, színjátszó rendezvényekkel tehető vonzóvá. A tanyai turizmus fejlesztése szükséges, egyrészt a már meglévő „kamratúra” keretein belül a gasztroturizmus fejlesztése, másrészt az egykori tanyasi iskola funkcióváltásával idegenforgalmi, közösségi hasznosítás.

Két célterületen szükséges átfogó beavatkozásokat kezdeményezni.

Egyrészt a vonzerőfejlesztések tekintetében. Ennek keretében megtörténik a jelenlegi vonzerők attraktivitásának fejlesztése és új vonzerők létrehozása. A desztináció vonzerejének és versenyképességének növelése nagymértékben múlik a térségben működő attrakciókon. A térség turizmusának viszonylag alacsony versenyképességét egyrészt az okozza, hogy a vonzerők nem komplex turisztikai kínálatot jelentenek, és nem alkalmas arra, hogy

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

önmagában megfelelő létszámú keresletet generáljon és hosszú tartózkodási időt biztosítson. Ebből eredően kiemelt fontosságú a turisztikai kínálat hálózatosodásának megteremtése, a szomszédos települések turisztikai kínálatának komplex turisztikai csomagként történő értékesítése. A desztináció általános problémái között szerepel a komplex, élményt kínáló turisztikai termékek hiánya. A megváltozott turistaigények jelentős kihívásokat támasztanak a vonzerők számára, amelyhez csak nehezen tudnak alkalmazkodni az attrakciók. A valódi kihívást az élménygazdaságba történő átmenet jelenti a térségnek, vagyis a kínálati oldal jellegének megváltoztatása, élményközpontúvá tétele.

A másik kiemelt terület a turistafogadó kapacitások fejlesztése. A településen hiányoznak a minőségi szálláshelyek, komoly gondot jelentenek a szálláshely kapacitás hiányai. A település számára tehát kiemelt cél az idegenforgalom fejlesztése, azon belül a két legfőbb terület a kínálati oldal fejlesztése és a kereslet generálása. A kínálati oldal fejlesztése egyszerre történik a vonzerők és a fogadó kapacitások szintjén.

Az imázs formálás egyik leghatékonyabb módja a turizmus fejlesztése. A turisztikai vonzerők és szolgáltatások minősége, jellege nagymértékben befolyásolja a rólunk kialakult képet az ide érkező emberek szemében. Ebből eredően a turizmus a település marketing stratégia kulcsterülete. Szükséges létrehozni egy olyan szervezetet, amely a térség turisztikai versenyképességének javításán dolgozik és tudatos, összehangolt marketing tevékenységet folytat. A turisztikai fejlesztésen belül a kulturális kínálat fejlesztése fontos szerepet tölt be a települési identitás megerősödésében. A társadalmi versenyképesség javítása elsősorban közösségfejlesztési beavatkozásokkal történik, amely alapvetően a helyi identitás erősítését célozza.

A települési turizmust célszerű összekapcsolni a térségi turizmussal. A közelben lévő Cegléd idegenforgalmi vonzerejét kihasználva sokszínű turisztikai kínálatot kell biztosítani.

A településen meg kell teremteni a turizmus részére elengedhetetlen szálláshely feltételeket.

Cél a települési és térségi turisztikai kínálat tudatos marketing tevékenységgel történő értékesítése.

Pályázatok, befektetők révén új turisztikai attrakciók létrehozása, a turisztikai elemek összefogása a meglévő kínálat komplex csomaggá tétele elsődleges feladat.

A kulturális kínálat fontos szerepet tölt be a települési identitás megerősödésében. A társadalmi versenyképesség javítása elsősorban közösségfejlesztési beavatkozásokkal történik, amely alapvetően a helyi identitás erősítését célozza. A turisztikával foglalkozó helyi civil és nonprofit társaságok megalakulásának, működésének segítése hozzájárulhat a turizmus fejlesztéséhez. A helyi kötődés erősítése, a lakossági identitás fejlesztése egy tudatosabb, értékörző közösségi modell alapja.

i.) Települési élettér fejlesztés

A rész cél egyik kulcsterülete a vonzó lakóterületek megteremtése. A vonzó lakóterületek, a kulturált és korszerű lakókörnyezet fontos szerepet játszik abban, hogy az emberek szeressenek itt élni. Ebből eredően ez a terület is lényeges szerepet tölt be a településimázs formálásában, hozzájárul a község attraktivitásának, vonzerejének növeléséhez. A települési élettér fejlesztésében fontos szerepe van a lakosságot kiszolgáló rekreációs tereknek és a reprezentatív településképnek, közterületeknek. A településközpont, mint a legfontosabb települési élettér korszerűsítése, funkcióellátottságának további bővítése egész Törtel számára meghatározó. A település központi területének fejlesztése az élettér fejlesztéshez tartozik. A jelenlegi községháza és a templom közötti terület zöldfelületi rendezése, továbbá a központi részen a települési szintű közintézmények felújítása létesítése. A polgármesteri hivatal

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

számára új intézmény létesítése és a jelenlegi községháza más funkcióra történő hasznosítása jelentős településkép formáló beavatkozás. Az egyes intézmények felújításán túl, szükséges a településen bölcsőde létrehozása, mely frekventált területen történő elhelyezéssel a településközpont hangsúlyos eleme lehet. A településkép szerves részei a közterületek, melyek közpark jellegét erősíteni szükséges, kertészeti eszközökkel egységes zöldfelületi rendszert kell létrehozni. A belterületen lévő belvízgyűjtő funkcióval is rendelkező belső használaton kívüli terület zöldterületi rendezése és jóléti tóként történő hasznosítása szükséges, amely mellett rekreációs terület is kijelölhető. A településen elengedhetetlen az EU-s normáknak megfelelő új, korszerű játszótér létrehozása, mely a település súlypontjaiban biztosítja a fiatalabb nemzedék igényeit. A meglévő zöldfelületek rehabilitációja és ligetesítése a település átszellőzöttsége szempontjából is lényeges. Szükséges létrehozni a belterülethez kapcsolódva a sportolási célú területekkel összekötve egy szabadidős területet, ahol közösségi és családi rendezvények is megtarthatók és a terület biztosítja a szabadidő kulturált eltöltésének lehetőségét, így egyúttal a turisztikai kínálatot is színesíti.

j.) Transzverzális kapcsolatok erősítése

Az Országos és Megyei Területfejlesztési Konceptió az Európai Unió döntéseivel összhangban a Közép-Magyarországi régió tovább fejlesztését tűzi ki célul.

Törtel települést érintené a tervezett M8 gyorsforgalmi út, mely a település külterületét érintené, mintegy kettévágva azt. A gyorsforgalmi út megvalósulása a gazdaságfejlesztés motorja lehet, generálná a gazdasági, logisztikai területek kialakulását.

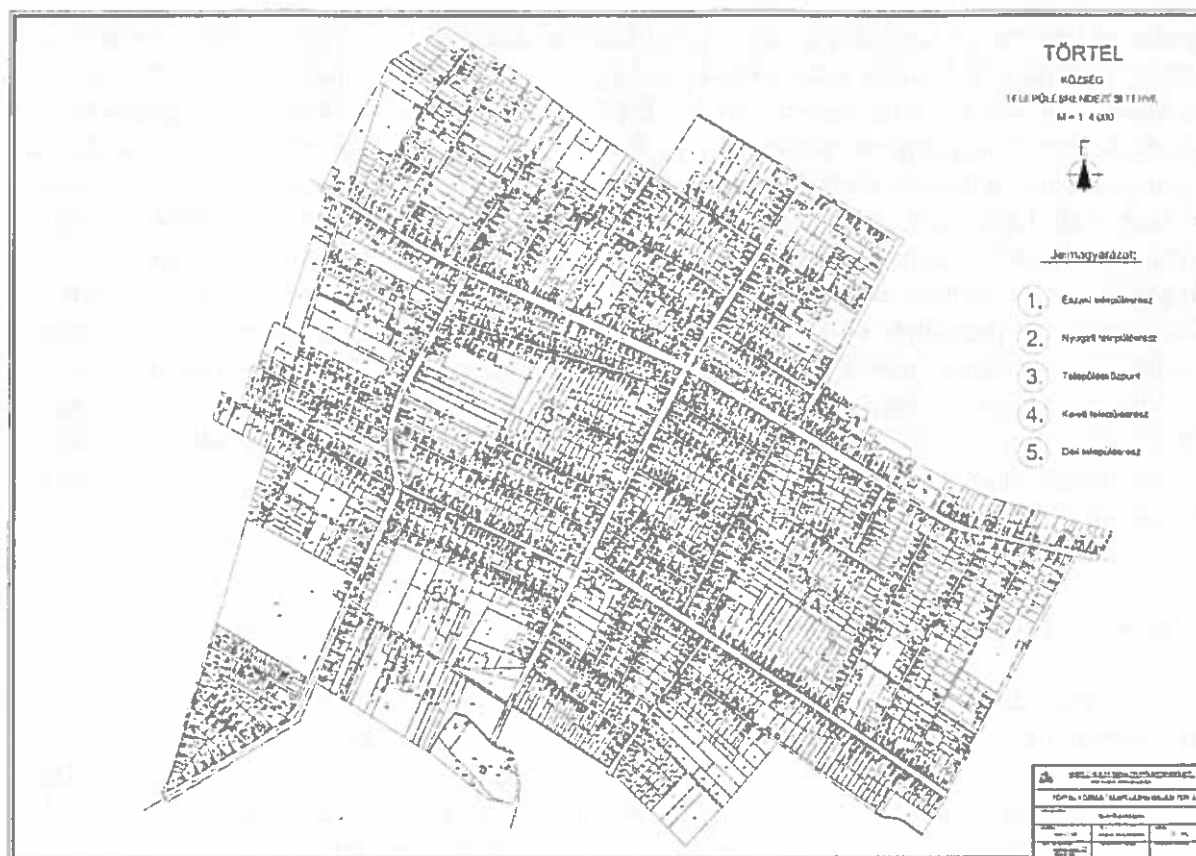
A település belterületének tehermentesítése érdekében Nagykőrös és Cegléd valamint Abony felől érkező tranzitforgalom belterületet elkerülő útszakasz megépítésével kerül ki a lakóterületet.

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Törtel területén a településrészek lehatárolásánál figyelembe lett véve a településszerkezet, az elhelyezett létesítmények, a településrészek jellege. Fentiek alapján a belterületen a következő településrészek találhatók:

- 1. Északi településrész
- 2. Nyugati településrész
- 3. Településközpont
- 4. Keleti településrész
- 5. Déli településrész

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Fejlesztési célok az egyes településrészekre:

1. Északi településrész

(A Jászkarajenői és Ceglédi út valamint a belterületi határ által határolt terület.)

A területen lakó ingatlanok és kisebb szolgáltató, vállalkozási területek találhatók. Az északi településrész területén a meglévő kisebb lakókörnyezetbe lévő vállalkozások fejlesztése, lakóterület fejlesztés az elérendő cél. Törekedni kell a meglévő, hasznosítás és beépítés nélküli területek fejlesztésére. Szorgalmazni kell a lakások energetikai korszerűsítését.

2. Nyugati településrész

(Körösi út - Ceglédi út és a belterületi határ által határolt terület)

A területen lakóingatlanok és a települési sportpálya, továbbá orvosi rendelők találhatók.

A területen az orvosi rendelők (háziorvosi rendelő, fogorvosi rendelő, állatorvosi rendelő) akadálymentesítése, felújítása, belső infrastrukturális fejlesztése tervezett. A meglévő sportpálya mögötti rész szabadidős célú fejlesztése kiemelt jelentőségű. A területen a Törteli Szabadidőpark valósulna meg kapcsolódva a sportolási célú területhez. Itt kaphat helyet a tenispálya, a műfüves pálya, futópálya, gyermek kresz-park, kültéri fitnessz terület, természet-

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

és madármegfigyelő hely, gyermek szabadidős területek, padok, tájékoztató táblák, szabadtéri főzőhelyek és színpad. A település belterületi tranzitforgalmának csökkentése érdekében a Körösi utat tehermentesíteni kell külterületi elkerülőút kijelölésével.

3. Településközpont

(Körösi út - Ceglédi út - Abonyi út - Kossuth út - Vörösmarty út - Széchenyi út - Temető út - József Attila út által határolt terület)

A területen a település igazgatási, művelődési, oktatási intézményei, szolgáltatási, kereskedelmi, egyházi intézmények és lakóingatlanok találhatóak. A területen a közintézmények előtt parkoló kialakítás, járda építés, útfelújítás, új buszöböl kialakítás tervezett. Az orvosi rendelő felújítása, korszerűsítése kiemelt jelentőségű. A Szent István úton tervezett közpark, játszótér kialakítása az iskolához közeli területen. A gyermekintézmények felújításán túl új bölcsőde megvalósítása a település központi részén. A jelenlegi polgármesteri hivatal más célra történő hasznosítása és új községháza megvalósítása a könyvtár területén. Idősek bentlakásos otthonának megvalósítása központi területen. A központi részen lévő mélyfekvésű terület jóléti tóként és szabadidős területként történő hasznosítása tervezett. A Dózsa György úton Déryné kávézó és cukrászda kialakítása. Rendezvényház megvalósítása, amely helyet adhat kézműves csoportoknak és rendezvényeknek. A település központi részén lévő intézmények korszerűsítése, energia hatékonytá tétele kiemelt jelentőségű.

4. Keleti településrész

(Jászkarajenői út - Abonyi út - Kossuth út - Vörösmarty út - Széchenyi út - Temető út és a belterületi határ által határolt terület)

Jellemzően lakóingatlanokkal és kisebb vállalkozási célra használt ingatlanokkal rendelkező településrész. A területen a lakóingatlanok energetikai korszerűsítése javasolt. Tervezett a lakóutcák és járdák felújítása. Lakáshoz jutás támogatásával és bérlakások építésével letelepedési lehetőség biztosítása.

5. Déli településrész

(Körösi út - József Attila út - Temető út - Belterületi határ által határolt terület)

A területen lakóingatlanok találhatóak. A lakóutcák aszfaltozása tervezett. Szorgalmazni kell a lakások energetikai korszerűsítését.

A temetőben padok kihelyezése, világítás és parkolás korszerűsítés tervezett.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATHOZ

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

SWOT -analízis

SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - Kecskemét, Cegléd, Szolnok közelsége - Természeti, tájképi értékek - Jó közlekedéshálójai helyzet - Kedvező természeti adottságok - Működő állattartó telepek - Jelentős kiterjedésű legelőterületek - Állattenyésztési hagyományok - Mezőgazdasághoz kapcsolódó működő vállalkozások - Kihasztnalatlan munkaerő piaci tartalék - Meglévő intézményhálózat - Mezőgazdasági termelés, szolgáltatás - Külterületi tanyagazdaságok - Csekély levegőszennyezés - Érintetlen állatvilág - Meglévő tanösvény - Értékes régészeti leletek - Meglévő, működő tanyaszínház - Fejlődő és korszerűsödő infrastruktúra - Meglévő termálvíz - Meglévő, lefajtott termál kutak, szénsav kutak - Erős identitástudat - Hagyományokkal rendelkező színjátszás - Tervezett M8 autópálya települést érintő szakasza - Meglévő horgászto - Alapellátás helyben biztosított - Közmunkaprogram hatékony kihasználása - Működő oktatási intézmények 	<ul style="list-style-type: none"> - gyenge tőkevonzó képesség - a településen nincs nagyüzem és a vállalkozási aktivitás gyenge - kis számú termelőüzem - nincs termékfeldolgozás - foglalkoztatottak kis száma - munkahelyek hiánya - hiányos kereskedelmi ellátás - gyenge vállalkozói aktivitás - szolgáltató szektor részleges hiánya - magas munkanélküliség - alacsony képzett munkaerő - etnikai összetétel - demográfiai összetétel - korlátozott szórakozási lehetőségek - helyi vállalkozók tőkehiánya - szociális és gazdasági problémák - a településen magas a szociálisan rászoruló aránya - szabadidő kulturált eltöltési lehetőségének hiánya - alap színvonalú kereskedelmi, szolgáltató egységek
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - Kulturális értékek felerősödése - Állattartás további fejlesztése, korszerűsítése - Új állattartó telepek megvalósítása - Legelőterületek megőrzése - Táj, természeti környezetre alapozott idegenforgalmi fejlesztés - Állatvilág természetes környezetének megőrzése, bemutatása - Tanyai vendéglátás fejlesztése - Rekreációs, idegenforgalmi terület kialakítása - Horgászto fejlesztése - Termálvíz gazdasági hasznosítása - Gazdasági fejlesztések az M8 autópálya nyomvonalához közel - Környező nagyobb ipari üzemek beszállító vállalkozásainak letelepedése - településközpont fejlesztése - intézmények fejlesztése, integrálása - Törteli Szabadidőpark megvalósítása - hagyományos kisipar „újraélesztése” - gazdasági terület fejlesztése - kisvállalkozások számára terület kialakítása - biogazdálkodás fejlesztése - bioenergia hasznosítás - gazdasági fejlesztés - Belterületi jóléti tő és szabadidős terület megvalósítása - Növekvő pályázati lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> - Kiszámíthatatlan politikai, gazdasági, környezeti hatások - Tőkeerős befektetők hiánya - Tovább nő a szociálisan rászoruló száma - Mezőgazdaságban a szélsőséges időjárási viszonyok - Önkormányzat és intézményei anyagi feltételeinek romlása - Munkahelyteremtés elmaradása - Intézmény felújítás elmaradása - támogatási források beszűkülése - elvándorlás a településről - születések számának visszaesése - nagyobb települések vásárló és munkaerő elszívása - Az esélyegyenlőség feltételei romlanak, és növekszik a társadalmilag leszakadó rétegek aránya - Turisztikai fejlesztések elmaradása - Előregedő lakosság - Közlekedési infrastruktúra fejlesztés elhúzódik - M8 gyorsforgalmi út nem valósul meg - Közbiztonság romlása - Lakosság egészségügyi állapotának romlása

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

<ul style="list-style-type: none"> - Pályázati források turizmusfejlesztéshez (regionális, ágazati) - A hagyományteremtő turisztikai és gasztronómiai rendezvények - Kulturális, művészeti, színművészeti alkotótábor létrehozása - Tanyaszínház fejlesztése - Új közsínház létesítése - Idősek bentlakásos otthonának megvalósítása - Új községháza létesítése - Belterületi zöldfelületi fejlesztés - együttműködés a közös célok megvalósításában - turisztikai centrum erősítése a térségben - kerékpáros és lovasturizmus megteremtése - közlekedési infrastruktúra fejlesztés 	
---	--

A település erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit, veszélyeit elemezve megállapítható, hogy a település fejlődésének alapja a gazdaság fejlesztése, beruházások megvalósítása. A megvalósuló beruházások munkahelyteremtéssel járnak, melyek a helyi munkaerő foglalkoztatás szintjét emelik és munkanélküliek arányát csökkentik. A helyi gazdaság élénkítése hozzájárulhat a kapcsolódó szolgáltatások megteremtéséhez, működtetéséhez. A település legjelentősebb kitörési pontja lehet az M8 gyorsforgalmi út megvalósulása. Mindezen tényezők közvetve visszahatnak az elvándorlás mérsékléséhez.

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A településfejlesztési koncepció egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg. A megalapozó vizsgálat részletesen bemutatja a település jelenlegi helyzetét, a gazdasági, társadalmi, környezeti folyamatokat, tendenciákat. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat a kijelölt átfogó és részcélok mentén lehet kijelölni. Az adatok körének kijelölésekor elsődleges szempont, hogy ezen adatokkal a kívánt változások mérhetőek legyenek.

Beavatkozási terület	Beavatkozási terület leírása	Jelenlegi érték	Tervezett érték	Változás
Vállalkozások száma	A településen regisztrált vállalkozások száma	db	db	
Vállalkozások száma	A településen működő vállalkozások száma	db		
Vállalkozások létszáma	A helyi vállalkozásokban foglalkoztatottak száma	fő	fő	
Új vállalkozások	Újonnan betelepült vállalkozások száma	db	db	
Gazdasági	Működő vállalkozások	Ft	Ft	

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

növekedés/csökkenés	árbevétele			
Kereskedelem	Kereskedelmi egységek száma	db	db	
Munkanélküliség	Településen élő munkanélküliek/álláskereső száma	fő	fő	
Foglalkoztatottság	Foglalkoztatottak aránya az aktív népességhez viszonyítva	%	%	
Szociális ellátásban részesülők	Szociális ellátásban részesülők száma	fő	fő	
Jövedelem	A településen élő foglalkoztatottak éves átlagkeresete	Ft	Ft	
Vendéglátás	Vendéglátóegységek száma	db	db	
Idegenforgalom	Kereskedelmi szálláshelyek száma	db	db	
Idegenforgalom	Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma	db	db	
Lakónépesség száma	Települési lakónépesség száma	fő	fő	
Előregedés	60 év feletti aránya a népességben belül	%	%	
Korszerkezet	18 év alattiak aránya a népességben belül	%	%	
Születések száma	Születések száma	fő	fő	
Bevándorlás	Településre beköltözők száma	fő	fő	
Elvándorlás	Településről elköltözők száma	fő	fő	
Vándorlási különbözet	Beköltözők és elköltözők száma	fő/fő	fő/fő	
Társadalmi önszerveződés	Civil szervezetek száma	db	db	
Fejlesztés	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	m ²	
Funkcióbővítés	Újonnan létesült közszolgáltatások száma	db	db	
Felújított, korszerűsített lakások	Felújított, korszerűsített lakások száma	db	db	
Korszerűsítés	Felújított, korszerűsített lakások aránya	%	%	
Felújított, korszerűsített intézmények	Felújított, korszerűsített intézmények száma	db	db	
Korszerűsítés	Felújított, korszerűsített intézmények aránya	%	%	

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Megújuló energiahasználat	Megújuló energiahasználat aránya a teljes energia felhasználáshoz képest	%	%	
Energia megtakarítás	Energia felhasználás csökkenése	%	%	
Kerékpárutak	Bel- és külterületi kerékpárutak hossza	km	km	
Utak	Felújított kül- és belterületi utak hossza	0 km	km	
Járdák	Kiépített járdák hossza	km		
Zöldfelületek	Zöldfelületek nagysága	m ²	m ²	
Csatornahálózat	Csatornahálózat hossza	km	km	
Csatorna rákötés	Közüzemi csatornahálózatra rákötött lakások száma	db	db	
Kulturális rendezvények	Kulturális rendezvények (színházi, zenei előadások, ismeretterjesztő előadások stb.) száma	db	db	

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjének és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Infrastrukturális változások

Közlekedési infrastrukturális változások az alábbiak szerint érintik Törtel községet. Az M8 gyorsforgalmi út megépülésével a település közlekedési kapcsolatai is átalakulhatnak. Az M8 gyorsforgalmi út tervezett lehajtó csomópontja Törtel és Köröstetetlen határában lenne, mely által az M8 gyorsforgalmi út közvetlen összeköttetést biztosítana az M4 és M5 gyorsforgalmi úttal. A térségben megvalósuló gyorsforgalmi út közlekedési infrastruktúra fejlesztése a gazdasági fejlesztés motorja lehet, mely a település gazdasági, logisztikai fejlesztésére is pozitív hatással lehet.

A térségi szerepkör szempontjából meghatározó a 4609. jelű országos mellékút, mely Köröstetetlenhez, azon keresztül pedig Szolnokhoz, valamint a másik irányban Ceglédhez kapcsolódik. Továbbá meghatározó a 4611 jelű országos mellékút, amely Abonnyal és Nagykörössel teremt kapcsolatot. Ezen térségi jelentőségű utak felújítása, burkolat megerősítése szükséges.

A település teljes belterületén a meglévő utak felújítása, járdaépítés, közterületi parkolók kialakítása és buszöböl létesítése tervezett.

A belterületi tranzitforgalom csökkentése érdekében a Körösi utat tehermentesíteni kell, és ki kell jelölni a külterületen Nagykörös irányából elkerülő utat, amely a Cegléd és Köröstetetlen, valamint Abony felé vezető forgalmat kivezeti a településközpontból.

Fejlesztési cél a kerékpárút hálózat megvalósítása bel- és külterületen.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Területfelhasználási változások

A területfelhasználási változások során cél a kompakt és a klímatudatos település megteremtéséhez szükséges a település egyes térszerkezeti elemeinek felülvizsgálata és újra gondolása. A területfelhasználási változások a település fejlesztési elképzeléseivel összhangban, arra építve a településszerkezeti terv elemei.

Törtel külterületén a következő területfelhasználási és infrastrukturális változások tervezettek:

- Rekreációs terület és fürdő fejlesztés
- Turisztikai fejlesztés (Törteli Szabadidőpark)
- Tervezett M8 gyorsforgalmi út
- Tervezett kerékpárút
- Vízjárás iskolai funkcióváltása
- Tervezett gazdasági területek
- Település belterületét tehermentesítő út kijelölése

Törtel belterületén a következő területfelhasználási változások tervezettek:

- Idősek otthona területkijelölése
- Községháza területkijelölése
- Bölcsőde területkijelölése
- Kresz-park
- Közösségi tér
- Játsszóter
- Műfüves pálya területkijelölése
- Parkolóterületek kijelölése
- Belterületi rekreációs terület
- Belterületi jóléti tó kijelölése

Törtel község fejlesztésének célja a külterületi mezőgazdasághoz kapcsolódó állattartó telepek fejlesztésének támogatása, a település agrár jellegének megőrzése, a mezőgazdaságra és állattenyésztésre épülő feldolgozóüzemek létesítése. A település belterületének rendezése, jellegének erősítése, az infrastrukturális elemek fejlesztése, aktív zöldfelület kialakításával elérhető, minőségi lakókörnyezet kialakítása. Az intézmények energiahatékony felújítása az üzemeltetési költségek optimalizálása. Új intézmények létrehozásával az igazgatási és a szociális ellátási feladatok kulturált körülmények között történő ellátása. Új ipari és szolgáltató létesítmények letelepedésének ösztönzése, mely által a foglalkoztatottsági szint emelése megtörténhet. A külterületen a meleg (termál) vízre, a természeti környezetre, a meglévő adottságokra alapozott turizmus fejlesztése, mely összekapcsolható a térségi idegenforgalommal.

A munkanélküliség csökkentése, a szociális ellátásra szoruló arányának visszaszorítása, a szociális védőháló megerősítése. A népességszám megtartása és növelése, az oktatási szint emelésével az iskolázottság növelése.

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre

A 2001. évi LXIV. törvény szabályozza és határozza meg a kulturális örökség védelmét. A törvény hatálya kiterjed a régészeti örökségre, műemléki értékekre, kulturális javakra, továbbá meghatározza ezek védelem alatt álló környezetét is.

A védelem alatt álló művi értékek környezetében történő fejlesztések meghatározásánál, elsődleges szempont az adott művi érték védelme, továbbá a művi érték környezetének figyelembevétele. A helyi építési szabályzatban kell meghatározni azokat a szabályozókat, melyek figyelembe veszik a kulturális örökség védelmét és előtérbe helyezik a fenntartható fejlesztést.

Művi értékek

Országos védelem alatt a Lechner Lajos Tudásközpont adatközlése alapján az alábbi építmények (műemlékek) állnak:

1. Római katolikus templom

Törtel, Hősök tere

Azonosító: 7472

22509/1958 ÉM 120344/1958 MM

A településen *helyi művi védelem alatt álló* építmények, építményrészletek, műalkotás nincs. A településrendezési terv helyi értékvédelmi vizsgálata javasolja azokat az épületeket, építményeket helyi védelemre, mely a település történetével, az identitással összefügg, az utókor számára megőrizendő és értéket képvisel.

Régészeti örökség

Országos régészeti védelem alatt álló lelőhelyek (Lechner Lajos Tudásközpont adatközlése):

Azonosító	Lelőhelyszám	Név	hrsz
58869	88 (Cegléd)	Nyúlfülehalom	0997/20, 0996, 0328/5, 0328/3
39665	2	Deák - tanya	0320/14, 0316, 0289/2, 0289/5, 0289/3
39672	3	Sebők - tanya	0409/5, 0409/15, 0409/14, 0409/13, 0409/22, 0409/20, 0409/18, 0409/17, 0409/16
39673	4	Madi - tanya	0320/14, 0320/13, 0320/8, 0320/3

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

39676	5	Hajcsár úttól K-re	1231, 1230, 1229, 1228, 1227, 1226, 0411/3, 0411/2, 0411/14, 0411/15, 0411/16, 0411/17
39679	6	Kákás - dűlő, Demeter István tanyája	040/16, 040/13, 040/4
39685	7	Kákás - dűlő, Szeghalom	051/1
39690	8	Rákóczi Tsz Szeszföldje	0100/20, 0101, 0100/7, 0100/5, 098/3, 099, 0100/10, 0100/9, 0100/11, 0100/12, 0100/13, 098/6, 0100/8, 0100/6, 0100/14, 098/37, 098/38, 098/8, 0229, 0243/8, 0243/28, 0243/23, 0243/2, 0243/15, 0243/14, 0243/13, 0100/2, 0102/10, 0102/2, 0243/27, 0243/3, 0244, 0245/3, 0245/6, 0245/5, 0245/4, 0245/17, 0243/4, 0243/12, 0243/5, 0245/11, 0245/2, 0245/22, 0245/10, 0245/7, 0245/20, 0243/18, 0243/7, 0245/14, 0245/15, 0245/12, 0243/16, 0102/11, 098/36, 0245/21, 098/2, 0243/19, 0243/20
39693	9	Ludas-dűlő, Ludas- erdő	0181/1, 0185/1, 0183, 0184, 0185/2
39700	10	Kákástó - dűlő	056/7, 037/12, 057
39701	11	Kákástó - dűlő II	037/12, 058, 057, 059/21
39705	12	"Beretvás iskolától" 600 m-re Ny-ra	061/45, 061/38, 061/39
39710	13	Ernyő - dűlő, Kaszab - tanyától D-re	0156, 0149/10, 0150, 0155/3, 0149/11, 0180/1, 0181/1, 0180/2
39711	14	Kónyapart	035/34, 035/37, 035/36, 035/33, 035/2
39713	15	Nyilas II	0283/21, 0283/43, 0283/34, 0283/22, 0283/20, 0283/44, 0283/2, 0283/45
39714	16	Andó József földje	1409, 1410/1, 1411, 1438/1, 1438/2, 1404, 1403, 1405/1, 1402, 1401, 1416, 1415/2, 1415/1, 1414, 1405/2, 1408, 1415/3, 1412, 1407, 1406, 1413, 1438/3, 1436, 1435, 1432/5, 0279/6, 1445/41, 1477/1, 1438/4, 1438/5, 1439/1, 1441, 1440, 1439/2
39724	17	Kántorkert	2024, 2001, 2023, 2022, 2021, 2020, 2019, 2018, 2017, 2016, 2015, 2014,

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

			2013, 1446/3, 1446/2, 1457, 1472, 1455, 1459, 1460, 1461, 1468, 1469, 1445/40, 1458, 1446/1, 1456, 1467, 1470, 1463, 1464, 1466, 1465, 1462, 1450, 1449, 1454, 1453, 1452, 1451, 1446/4, 1446/8, 1446/6, 1446/5, 1448/2, 1448/1, 1447, 1446/9, 1473, 1474, 1476, 1475, 1471, 0273/10, 0273/8, 1477/1
39725	18	Nyilas, Kiszely-tanyai homokbánya	0287/6, 0285/3, 0285/8, 0285/1, 0285/6, 0286, 0287/3
39728	19	Kákás - dűlő, Antal tanya	2215/2, 2215/3, 2215/6, 2215/7, 0109, 0102/14, 0102/9, 0102/3, 0229, 0243/28, 0243/24, 0243/25, 0243/22, 0243/23, 0102/13
39732	20	Újosztály - dűlő, Grünhut - féle föld	0217/1
39734	21	Ernyő - tó, Sági - tanya	0187
39735	22	Besnyő, Jalsovicky-tanyától ÉNY-ra	0375/6, 0375/10, 0375/9, 0375/8, 0375/7
39737	23	Szent István utca	1599, 1637, 1621, 1604, 1605, 1598, 1606, 1607, 1597, 1608/1, 1608/2, 1609/1, 1596, 1609/2, 1595, 1610/1, 1642, 1641, 1640, 1639, 1638
39738	24	Mankós - halom	011/7, 011/8, 011/9, 011/10
39742	25	Czakó - dűlő, Erzsók-halom	0178
39745	26	Nyilas, Pásztor József földje	0287/8
39747	27	Büdös - ér ÉK-i partja	0272, 0273/12, 0271/12, 0273/13, 0273/6, 0276/2, 0274/8, 0271/11, 0274/7, 0276/1, 0271/10
39748	28	Sportpályától Ny-ra	0273/4, 0273/12, 0273/11, 0273/8, 0278, 0279/6, 0273/3
39749	29	Községi temető	1502, 1501, 1505/2, 1505/1, 1506, 1508, 1504
36750	30	Búbos - domb	0422, 0423/8, 0423/9, 0423/6, 0423/5, 0421/46, 0421/47
39756	31	Búbos - dűlő	0421/32, 0421/49
39758	32	Búbos - dűlő II	0421/53, 0421/54, 0421/51
39760	33	Ludas - erdő	0185/1

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

39762	34	Ludas	0185/1
39763	35	Czakó - halom	0172/1, 0101/5, 0171, 0100/15, 0100/6, 0100/7, 0100/19, 0100/5, 0100/14, 0100/10, 0100/9, 0100/11, 0100/12, 0100/18, 0100/13, 0100/2, 0100/20, 0100/17, 0100/16, 0100/8
41763	36	MOL 2. lelőhely	287/8, 0346, 0371/31, 0407/14, 0371/29, 0371/30, 0371/16, 0371/15, 0287/9, 0371/24, 0371/23, 0408, 0371/8, 0371/22, 0371/17, 0371/18, 0371/19, 0371/20, 0371/21, 0289/9, 0409/19
41796	37	MOL 6. lelőhely	027/11, 027/10, 027/9, 027/12, 027/7, 027/6, 027/8, 027/13, 027/14, 027/15, 023, 014/49, 014/50, 016/40, 027/16, 027/19, 027/3, 027/17, 015
41815	39	MOL 8. lelőhely	030, 028, 027/5, 027/11, 027/10, 027/9, 027/12, 027/7, 027/6, 027/8, 027/13, 027/14, 031/9, 027/15, 031/10, 027/16, 027/17, 027/22, 027/21, 027/20, 027/18, 029/6, 029/5
41817	40	MOL 9. lelőhely	0421/11, 0421/6, 0421/5, 0421/12, 0421/13
41791	41	MOL 3. lelőhely	0410, 0409/39
41794	43	MOL 5. lelőhely	0318/8, 0319, 0326/18, 0326/8, 0326/14, 0326/13, 0326/7, 0318/5, 0326/15
47798	44	Nyilas - dűlő, Kántor - vonulat	0287/6, 0285/3, 0285/1, 0286, 0290, 0289/7, 0291/7, 0291/13
47799	45	Nyilas - dűlő, Balogh J. földje	0279/6, 0279/10, 0279/14
47800	46	Nyilas - dűlő, Kozár tanya	0318/11, 0318/9, 0317/6
47801	47	Nyilas - dűlő, Patik - tanya	0322/23, 0322/8
47803	48	Besnyő - dűlő, Angyal - tanya	0423/36
47805	49	Besnyő - dűlő, Temető - hegy	0397/4, 0397/5, 0397/6, 0397/3, 0397/7
47807	51	Besnyő - dűlő, Dienes tanya	0347/16, 0347/15, 0347/11, 0347/13
47808	52	Besnyő - dűlő 15., Horváth (korábban Bekő) tanya	0369/26, 0369/27
47809	53	Újosztály dűlő, Faragó - tanya	0243/15, 0243/17, 0243/16
47817	54	Besnyő - dűlő,	0402/14, 0402/39, 0402/12,

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

		Besnyő - halom	0402/13, 0402/40, 0423/36, 0424, 0423/37, 0423/38, 0423/39, 0423/35
47819	55	Vízjárás - dűlő	031/31, 036, 031/24
39382	56	Kövespart	0353, 0925/6, 0925/13, 0925/8
39288	57	Nyúlfüle - halom	0996, 0301, 0328/5, 0328/3, 0328/7, 0328/2, 0328/6
71621	58	Ludas - dűlő, Pesti tanya	0147/3, 0147/9, 0147/13, 0147/7, 0147/10, 0147/11, 0147/14, 0147/12
71623	59	Ernyő - dűlő	0141/11
71625	60	Törteli - földek	086/5, 079/4, 080, 081/12, 081/11, 083, 082, 081/8, 081/7, 078, 079/6, 079/10, 079/7, 079/8, 079/9, 079/5, 081/9, 081/2, 081/4
71627	61	Törteli - földek, Gerje csatorna	077/13
71629	62	Gubás I	056/7, 058, 059/21, 059/20, 059/19
71631	63	Gubás II	059/5, 059/21
71633	64	Farkas - dűlő	031/19, 031/2
41792	65	MOL 4. lelőhely	0318/4, 0318/8, 0318/7, 0318/9, 0318/6
41861	66	Besnyőhalom	0423/36, 0423/37, 0423/38, 0423/39, 0423/35
41818	67	MOL 10 lelőhely	0327, 0343/2, 0318/4, 0344, 0345/11, 0318/3

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

A célok megvalósítását azok az önkormányzati tevékenységek jelentik, melyek segítik a fő célkitűzések megvalósítását és támogatják a fejlesztési célokat.

Ezen eszközök a következők lehetnek:

- Településszerkezeti tervben jelölt fejlesztések megvalósulása
- A szabályozási tevékenységek (pl.: út szélesítés, új út nyitás megvalósítása)
- Új fejlesztés esetén településfejlesztési megállapodás a befektetővel
- Befektetők bevonása, esetleges együttműködés
- Pályázatok
- Helyi adókedvezményekkel a munkahelyteremtő vállalkozások letelepedésének elősegítése
- Fiatalok letelepedésének ösztönzése (pl.: első lakáshoz jutási támogatás)
- Önkormányzati tulajdonú telekértékesítések támogatási rendszere (letelepedés ösztönzése érdekében lakásépítéshez kötötten)

TÖRTEL KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

- Önfenntartás érdekében önkormányzati beruházások és a közmunka- és startmunka program folytatása
- Marketing tevékenység

A településfejlesztési koncepció megvalósítását szolgáló szervezeti elvárások:

A településfejlesztési koncepció megvalósítása olyan szervezeti együttműködést igényel, amely biztosítja a koncepció folyamatos monitoringját és a visszacsatolási lehetőséget.

A koncepció megvalósulása érdekében folyamatosan nyomon kell követni a fejlesztések megvalósulását, az elért eredményeket elemezni és értékelni kell. A településfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezetét figyelemmel kell kísérni, és a külső feltételrendszer változásainak koncepcióra gyakorolt hatását elemezni szükséges. Ezen feltételek változásának visszacsatolását meg kell valósítani a koncepcióba.

A település társadalmi és gazdasági igényeinek nyomonkövetése és a változások beépítése a koncepció megfelelő fejezeteibe.

A társadalmisítás feltételrendszerének kidolgozása, a partnerségi határozatban megfogalmazott partnerek bevonása a koncepció értékelésébe.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

Javasolt az esedékes pályázatokhoz, programokhoz kapcsolódva az önkormányzat részéről egy olyan szervezet vagy csoport létrehozása, mely figyelemmel kíséri a következő hétéves időszakban azon pályázatokat, programokat, melyek a település szempontjából beilleszthetők a koncepcióban rögzített fejlesztési elképzelésekbe.

Javasolt a változások aktualizálása, a megvalósult fejlesztések törlése és a fejlesztési célok a gazdasági, pályázati környezethez alakított pontosítása, továbbá a kiinduló adatoknál szereplő táblázat aktualizálása.

A településfejlesztési koncepció módosítását Képviselő-testületi határozattal kell elfogadni. Az esetleges év közben nagyobb tervezett fejlesztések, vagy pályázati lehetőségek esetén szükség szerint a településfejlesztési koncepciót kiegészíteni, módosítani lehet, minden esetben a változtatás indoklásával és a koncepció jóváhagyásával.

A teljes koncepció felülvizsgálata a településszerkezeti eszközökkel együtt 4 évente javasolt, ekkor az új fejlesztési célokat meg kell fogalmazni és a fejlesztési irányokat felül kell vizsgálni. Amennyiben a koncepció főbb elemei nem valósulnak meg és a következő 4 év céljai és elképzelései megegyeznek a hatályos koncepcióban foglaltakkal, abban az esetben is Képviselő-testületi döntéssel (határozattal) kell megerősíteni a koncepciót.

Szolnok, 2017. január hó